

TESAM ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİ KONGRESİ

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

6-7 Kasım 2019
Uludağ Üniversitesi
Mete Cengiz Kongre Merkezi

**GENÇ TESAM
SOSYAL BİLİMLER
ULUSLARARASI ÖĞRENCİ KONGRESİ
6 - 7 Kasım 2019**

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

**Editör
Muhammet AYDOĞAN**

TESAM YAYINLARI, 2019

Tasarım ve Uygulama Graphic Design
Revizyon Medya

Baskı ve Cilt Publisher

Adres: Anadolu Mahallesi Karlıdağ Caddesi No:32 Yıldırım/BURSA
Tel: 0 224 251 04 14

İletişim Correspondence

Adres: Üçevler Mah. Ertuğrul Cad. No:6/3 Revizyon Plaza Nilüfer/
BURSA
Tel 0 224 256 72 00 **Fax** 0 224 252 86 40

E-Posta tesamcongress@gmail.com
www.genckongre.2019.tesam.org.tr / www.tesamakademi.com
/ www.tesam.org.tr /

Facebook Twitter Instagram @tesamtr

ONUR KURULU

M. İlyas BOZKURT, TESAM
Prof. Dr. Hasan KÖNİ, İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Ferudun YILMAZ, Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Zeki ÜNAL, Bursa Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. İlyas TOPSAKAL, İstanbul Üniversitesi

DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Sema AY, Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Hilal YILDIRIR KESER, Bursa Teknik Üniversitesi
Yıldırım DENİZ, TESAM
Muhammet AYDOĞAN, TESAM

BİLİM KURULU

Ahmet Ulvi TÜRKBAĞ, Galatasaray Üniversitesi
Ahmet ÖZKİRAZ, Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Ahmet YAZICI, Bursa Teknik Üniversitesi
Alparslan CEYLAN, Atatürk Üniversitesi
Arzu AL, Marmara Üniversitesi
Atasay ÖZDEMİR, Milli Savunma Üniversitesi
Cüneyt ÖZŞAHİN, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Barış ÖZDAL, Uludağ Üniversitesi
Bekir PARLAK, Uludağ Üniversitesi
Bilge BUZ ARAS, Uludağ Üniversitesi
Burak Hamza ERYİĞİT, Marmara Üniversitesi
Derya HEKİM YILMAZ, Uludağ Üniversitesi
Ferhat PİRİNÇÇİ, Uludağ Üniversitesi

Geydarova Gulchin ANSEROVNA, Kızılıorda Korkut Ata Devlet
Üniversitesi

Hamza ATEŞ, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Hasan KÖNİ, İstanbul Kültür Üniversitesi

Hasan ONAT, Ankara Üniversitesi

Haydar ÇAKMAK, Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Hilal YILDIRIR KESER, Bursa Teknik Üniversitesi

Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL, Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İlhami DURMUŞ, Gazi Üniversitesi

İlsur NAFİKOV, Kazan Federal Üniversitesi

İlyas TOPSAKAL, İstanbul Üniversitesi

İpek Beyza ALTIPARMAK, Bursa Teknik Üniversitesi

Kemal DEĞER, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Kerim HACIZADE, Erdebil Üniversitesi

Kutluk Kağan SÜMER, İstanbul Üniversitesi

Levent Ersin ORALLI, Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Lyudmila ŞERSTOVA, Tomsk Devlet Üniversitesi

Mehmet Ali AYDEMİR, Selçuk Üniversitesi

Mehmet ÇELENK, Uludağ Üniversitesi

Mehmet ERYILMAZ, Uludağ Üniversitesi

Mehmet Seyfettin EROL, Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Mehmet YÜCE, Uludağ Üniversitesi

Metin ÖZDEMİR, Uludağ Üniversitesi

Murat ŞENTÜRK, İstanbul Üniversitesi

Mustafa YILDIRIM, Dokuz Eylül Üniversitesi

Müşfika Nazan ARSLANEL, Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Muzaffer Ercan YILMAZ, Uludağ Üniversitesi

Nuri KORKMAZ, Bursa Teknik Üniversitesi

Ozan BAŞKOL, Uludağ Üniversitesi

Önder KUTLU, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Rinat NABİEV, Kazan Federal Üniversitesi
Rüveyda KIZILBOĞA ÖZASLAN, Marmara Üniversitesi
Sefer AŞUROV, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi
Sema AY, Uludağ Üniversitesi
Sibel TAN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Turgay MÜNYAS, Okan Üniversitesi
Veli BAŞSALİYEV, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi
Veysel BOZKURT, İstanbul Üniversitesi
Yavuz GÜNAŞDI, Atatürk Üniversitesi
Yevgeniya KUZMİNA, Novosibirsk Bilimler Akademisi
Zeki SEVEROĞLU, Marmara Üniversitesi

İÇİNDEKİLER *Table of Contents*

12 1. OTURUM: AÇILIŞ OTURUMU

**Hans J. Morgenthau ve Kenneth N.Waltz'un Realist Bakış
Acısıyla Devlet Kavramı**

Seda Gözde TOKATLI - Ege Üniversitesi

**Başkan Obama'nın İkinci Başkanlık Döneminde ABD-RUSYA
FEDERASYONU İlişkilerinin Orta Asya Devletlerine Etkileri**

Fatih SEÇKİN - Bursa Uludağ Üniversitesi

İran Öğrenci Hareketleri ve 1979 Devrimi

Gülçin SAĞIR - Ankara Üniversitesi

Brezilya: Temel Özellikler, Tarih, Sorunlar ve Dış Politika

Serdar ÇUKUR- Bursa Uludağ Üniversitesi

16 2. OTURUM

**Avrupa Komisyonu İlerleme Raporlarına Göre Türkiye'de
Yolsuzluk Olgusu**

Ersin KOPUZ - İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Devlet'de Bürokrasinin Hantallaşması Engellenebilir Mi?

Gürkan ÖZÜCAN - Bursa Uludağ Üniversitesi

**Suriye Kaynaklı Düzensiz Göç İle İlgili Türkiye'nin Kurumsal
Yapılanmasının Analizi**

Kübra ADIGÜZEL - Bursa Teknik Üniversitesi

PKK'nın Suriye Uzantısı Olan PYD/YPG'nin Bölgedeki Analizi

Damlanur GÜLER - Bursa Teknik Üniversitesi

Hukuka Aykırı Delil Kavramı ve Maddi Gerçeğe Ulaşma Sorunu

Barış EŞMELİ - Gazi Üniversitesi

21 3. OTURUM

KYBELE İnancının PHRYG Askeri Sistemi Üzerine Etkileri

Oğuzhan ALTIN - Bursa Uludağ Üniversitesi

**Büyük Selçukluların Fetret Dönemi ve Sonrası Bâtinilerle
Mücadele Politikası**

Yasemin ELLİK - Dokuz Eylül Üniversitesi

Osmanlı Kuruluş Dönemi Medreseleri Üzerinde Türkiye Selçuklu

Medreselerinin Etkisi

Yusuf Alper GÜLLÜ - İstanbul Üniversitesi

Kazakların İslâmiyet'e Giriş Süreci

Aidar ZEİNELOV- İstanbul Üniversitesi

25 4. OTURUM

Türk Folklor Araştırmaları Dergisi'ndeki Masalların İncelenmesi

Cemre URHAN - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Çocuk Eğitiminde Yaşanan Çağdaş Sorunlar

Firdevs KOCAOĞLU - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

"Stratejik Planlama Ne Denli Stratejik?": Stratejik Plânlamanın İlkokulların Performansına Etkilerine Yönelik Bir Araştırma

Nihat GÜMÜŞÇÜ - İstanbul Okan Üniversitesi

Siyasal İlke ve İdeolojilerin Sanat Silahı: Halkevleri ve Türkiye'de Tiyatro Algısı

Süleyman KIYAR - Dicle Üniversitesi

29 5. OTURUM

Örgütlerde Kurumsal Risk Yönetimi Uygulama Düzeyinin Öncülleri Üzerine Bir Araştırma

Mert Mehmet ŞENER - Bursa Uludağ Üniversitesi

Bir Örgütsel Pratik Olarak Balanced Scorecard'ın Bursa'da Yerleşik Otomotiv İmalat İşletmelerinde Yayılımı: Kurumsal Teori Temelinde Bir Analiz

Seda KARAKUŞ, Sevil ÖZTÜRK - Bursa Uludağ Üniversitesi

Hibrid ve Elektrikli Otomobillerin Bursa'daki Taysad Üyesi Firmalar Tarafından Farkındalık, Yorumlama (Anlamlandırma) ve Başa Çıkmak İçin Geliştirdikleri Stratejilerin Analizi

Sermin GÜL, Gülnur SELVİ, Ufuk SUBAŞI, Seda Çağla ERSOY, Ali KOÇ - Bursa Uludağ Üniversitesi

Metal Sektöründe Yalın Üretim Yönetimi

Fahriye ASA - Bursa Uludağ Üniversitesi

"Sürdürebilmek ya da Sürdürememek, İşte Bütün Mesele Bu":

İş Sürekliliği Planlama Süreci Üzerine Bir Araştırma

Ecem ARSLANKEÇECİOĞLU KILIÇ - Bursa Uludağ Üniversitesi

34 6. OTURUM

Modern Dünyada İletişim ve Manipülasyon

Halit YÜKSEK - Muş Alparslan Üniversitesi

Bursa'da Faaliyette Bulunan Yerel Sermayeli İşletmelerin Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerini Neden Ve Nasıl Bir Süreç İle Yönettikleri Üzerine Bir Araştırma

Seda ÇOŞKUN, Pelin SOĞANLI, Ayşenur GEZGİN, Bilçin TAK MEYDAN - Bursa Uludağ Üniversitesi

Yapay Zeka'yı Uluslararası İlişkilerle Anlamak

Ülkü Şeyda SAĞLAM - Bursa Teknik Üniversitesi

Yerli ve Milli Sosyal Medya Kullanımı: Keşifsel Bir Araştırma

Kadir ÖZDEMİR - Şırnak Üniversitesi, Ramazan NACAR - Bursa Teknik Üniversitesi

Batı Toplumlarında İslamofobi'nin Yaşanmasında Medyanın Rolü

Selma TEKNİK - Muş Alparslan Üniversitesi

40 7. OTURUM

XIX. YY. Sonunda Çarlık Rusya Memurların Raporlarında Hicaz Bölgesi

Aygul ASLAEVA - İstanbul Üniversitesi

Osmanlı İmparatorluğu'nda İslami Pusulanın İki Kutbu: Tasavvuf ve Selefilik

Seda KAYA - Bursa Teknik Üniversitesi

Rus-Hazar ilişkileri ve Eski Rus Devletinin Kuruluşunda Hazarların Rolü

Vadim UZBEKOV - Kazan Federal Üniversitesi (Rusya)

Perdenin Arkasında Bir Ömür: Hayali Ufuk Durmaz ile Sözlü Tarih Görüşmesi

Ezgi TEKİN - Bursa Teknik Üniversitesi

44 8. OTURUM

Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunun Yordayıcısı Olarak Otantiklik

Ayşenur ŞALLI - Gazi Üniversitesi

Yakın İlişkilerde Geçişken Bellek

Hatice Serpen BIYIKLIOĞLU - Bursa Uludağ Üniversitesi

Bağımlılık ile Mücadeleye Akademik Bir Model Önerisi: Disiplinlerarası Bağımlılık Anabilim Dalı

Seher ATEŞ - Bursa Teknik Üniversitesi

Faturaya, Fişe, Müşteriye: Muş il Merkezinde Çalışan Kasiyerler Üzerine Bir Saha Çalışması

Muhammed Veysel DURCEYLAN, Vesif ADANIR - Muş Alparslan Üniversitesi

48 9. OTURUM

Wittgensteinci Bir Düşünce Denemesi: Bir Dil Oyunu İçinde Demokrasi Kavramının Kesinliği Üzerine Düşünmek

Beyza ÖZKAN - Bursa Uludağ Üniversitesi

Arap Baharının Etkisinde Savrulan Mısır'da Devlet Egemenliği

Basri KARABOSTAN - Karabük Üniversitesi

Yerel Yönetimlerin Denetiminde Son Gelişmeler

Aydanur KURNAZ - Ahi Evran Üniversitesi

Yerelleşmenin Yeni Çağında Reform Çalışmaları

Musa DEMİRYÜREK - Ahi Evran Üniversitesi

52 10. OTURUM

Ataerkil Toplumda "Kadın Olmak"

Halime SATAR - Muş Alparslan Üniversitesi

BASH (Türkiye'de Kadınlara Yönelik Cinsel Taciz ve Şiddetle Mücadele) Projesinin Ankara İlindeki Kadınlar Açısından Süreç ve Sonuçlarının İncelenmesi

Neslihan TÜRKAN - Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Muş İlinde Kent ve Kır Ailelerde Kız Çocuğu Olgusallığı Üzerine Bir Saha Çalışması: Muş Merkez ve Karaağıl Köyü

Aileleri Örneği

Özlem YILDIZ - *Muş Alparslan Üniversitesi*

Sınır Aşan Göçlerin Kadın Yaşamındaki Kısmi-Özgürleştirici Etkisi: Irak Türkmeni Kadınlar Örneği

Tuğba DOĞAN - *Bursa Teknik Üniversitesi*

Ataerkilliğin Sonu: Bilgi Çağında Toplumsal Hareketler, Aile ve Cinsellik

Tuğba KARAGÖZ - *Nuh Naci Yazgan Üniversitesi*

57 11. OTURUM

Türkiye’de Sınır Ötesi E-Ticaret Uygulamaları ve Mikro İhracat

Gül den ÇOLAKOĞLU - *Bursa Teknik Üniversitesi*

Çalışma Hayatında Kadın

Gülşah DEMİR - *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi*

Avrupa Birliği (15) Piyasasında Türk Hazır Giyim Sektörünün Grubel-Llyod Endeksi İle Endüstri-İçi Ticaret Düzeyinin Ölçülmesi

Serdar ÖZÖZEN - *Bursa Uludağ Üniversitesi*

62 12. OTURUM

Islamic Finance: What Contribution of Sukuk to The Economic and Financial Development of African Muslim Countries?

Abdalmecit SAWADOGUO - *Institut International de Management/ Ouaga (Burkina Faso)*

The Importance of Business Management

Ahmad M. Radwan TARABLSI - *SBS Swiss Business School Dubai Campus (UAE)*

Rating Insurance Companies Based on the Probability of Informed Trading (PIN) of Stock Exchange in Tehran Stock Exchange and Review of the Process of Return and Volume of Transactions with the PIN Insurance Industry

Hamid Rıza KORDI - *University of Sistan and Baluchestan (Iran)*

The Relationship Between Islam and Secularism

Mohamad MASRI - *Tripoli University (Lebanon)*

BİLDİRİ ÖZETLERİ
ABSTRACTS

1. OTURUM: AÇILIŞ OTURUMU

HANS J. MORGENTHAU ve KENNETH N.WALTZ'UN REALIST BAKIŞ ACISIYLA DEVLET KAVRAMI

Seda Gözde TOKATLI¹

Realizm I. Dünya Savaşı sonrasında idealizmin başarısız olması sonucunda tepki olarak ortaya çıkmıştır. Klasik Realist temsilcisi Hans Morgenthau ve yapısal Realist temsilcisi Kenneth Waltz uluslararası ilişkileri normatif olmaktan çıkarıp, daha açıklayıcı ve teorik olması gerektiğini vurgulamıştır. Uluslararası ilişkiler disiplininde küresel sistemin işleyişini ve devletlerin bu sistem içerisindeki hareket biçimlerini iki farklı bakış açısıyla incelenecektir. Her iki realist teorinin karşılaştırmalı ve eleştirel analizleri yapıldıktan sonra, uluslararası sistem, güç, çıkar ve devlet kavramı ile ilgili farklı görüşler ortaya koyulacaktır. Devlet uluslararası ilişkilerin karakterini belirleyen önemli bir kavramdır. Realistler, normatif değerler yerine, devletlerarası ilişkilerde güç mücadelesi, ulusal çıkar, anarşik ve yapı kavramları üzerinde odaklanmaktadır. Morgenthau devlet kavramını birey bazlı ve Waltz ise sistem bazlı olarak açıklamıştır. Realizm, siyasal süreçleri ve dış politika yaklaşımlarını açıklamada başvurulan temel ve en etkili teorilerden biri olmuştur. Her iki teoride kendi aralarında farklı görümler de, devletin diğer tüm küresel aktörlerden daha önemli olduğunu varsaymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Realizm, Devlet, Neo-Realizm, Uluslararası Sistem Güç, Güç Dengesi.

---

¹ Doktora Öğrencisi, Ege Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı,
E-Mail: sedagozde@hotmail.com

BAŞKAN OBAMA'NIN İKİNCİ BAŞKANLIK DÖNEMİNDE ABD-RUSYA FEDERASYONU İLİŞKİLERİNİN ORTA ASYA DEVLETLERİNE ETKİLERİ

Fatih SEÇKİN²

Başkan Obama'nın İkinci Başkanlık Dönemi Avrasya'da dengelerin değiştiği bir dönem olmuştur. Ukrayna'da yaşanan karışıklıkların, Rusya Federasyonu (RF) tarafından Kırım'ın ilhakine bahane olarak kullanılması Batı Dünyası'nda RF'ye karşı olumsuz yargıların tekrar canlanmasına sebep olmuştur. Bu durum üzerine Avrasya'nın en büyük güçlerinden olan RF'nin Batı ile olan ilişkileri kötüleşmeye başlamıştır. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) de *ResetPolitikası*'nın ardından, Ukrayna meselesi yüzünden RF'ye karşı olumsuz tutum takınması ile birlikte uluslararası arenada Soğuk Savaş yıllarını aratmayan alan kapma girişimleri başlamıştır. Suriye Krizi'ne el atan ABD'nin karşısında yer alan RF, Güney'de ABD'ye karşı bir cephe açarak bölgede kendi politikalarını icra etmiştir. Aynı zamanda ABD'nin enerji güzergahlarının güvenliği için başlattığı girişimlerin hepsi RF tarafından boşa çıkarılmıştır. Bununla birlikte Amerika Kıtası'nda RF'nin kurduğu iyi ilişkiler, ABD'yi çevrelemek ve baskılamak olarak yorumlanmıştır. Ancak ABD ve RF arasında gelişen bu karşılıklı meseleler sürerken, Avrasya'da sessiz ve derinden ilerleyen ikinci bir güç daha vardır; Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC).

ÇHC'nin Avrasya'daki varlığı, Orta Asya Devletleri'nin RF'ye olan bağımlılıklarının azalması sonucunu doğurmuştur. Özellikle "Bir Kuşak Bir Yol" projesi ile Orta Asya Devletleri'ne cazip teklifler götürülen ÇHC, bölgedeki devletler ile olan bağlarını da kuvvetlendirmiştir. Yalnız Orta Asya Devletleri Soğuk Savaş Sonrası Dönem'de RF'ye olan bağımlılıklarının kendilerine getirdiği olumsuz tecrübelerin de etkisiyle tek bir güce bağlı kalmamak için mücadele vermiş ve büyük güçleri birbirlerine karşı dengeleyici unsurlar olarak kullanmışlardır. Bu durum da bu devletlerin daha tekil ve kendi çıkarları doğrultusunda politika icra edebilmelerine olanak tanımıştır.

Anahtar Kelimeler: Obama, ABD – Rusya Federasyonu İlişkileri, Orta Asya, Avrasya, Avrasyacılık.

² Yüksek Lisans, Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı,
E-Mail: fatihseckin@windowslive.com

İRAN ÖĞRENCİ HAREKETLERİ VE 1979 DEVRİMİ

Gülçin SAĞIR³

20. yüzyılın en önemli olaylarından biri olan İran Devrimi'ni anlamak için, dönemin sosyal ve siyasi aktörlerini açıklamak gerekmektedir. Bu doğrultuda, hedeflenen İran Devrimi ile gerçekleşmiş olan İran İslam Devrimi arasındaki farklara ve hedeflenen ideolojinin neden gerçekleşmediğine değinilmelidir. Çalışmada toplumsal hareketlilik ve kolektif eylemin İran içerisindeki öğrenciler nezdinde nasıl ortaya çıktığı, öğrencilerin ideolojik ve tarihsel kökenleri incelenerek aktarılmaktadır. Bu süreçte meydana gelen politik olayların bir evreden sonra, nasıl şiddet temasını ortaya çıkardığı, öğrenci örgütlerinin incelenmesiyle analiz edilecektir. Genel olarak Tudeh Partisi, Dr. Musaddık gibi aktörler ile başlayan süreçte, Humeyni'nin nasıl galip geldiği ve Rıza Şah'ın hangi amaçlar için devrildiği öğrenci olayları perspektifinden değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Humeyni, İran İslam Devrimi, Ortadoğu, Öğrenci Hareketleri, Tudeh Partisi.

---

³ Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Gazetecilik Bölümü, E-Mail: gulcin.sgr@gmail.com

BREZİLYA: TEMEL ÖZELLİKLER, TARİH, SORUNLAR VE DIŞ POLİTİKA

Serdar ÇUKUR⁴

Portekizli bir Pedro Alvares Cabral tarafından 16. yüzyılda keşfedilen Brezilya, 8.511.965 km²yüzölçümüne sahiptir. Bu yüzölçümü ile Brezilya, Güney Amerika'nın en büyük ve Dünya'nın beşinci büyük ülkesidir. Bu çalışmanın amacı Brezilya'yı tanıtmaktır. Bu temelde, bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, ülkenin coğrafi sınırlar, nüfus ve etnik yapı, resmi dil, siyasi yapı ve ekonomisi gibi temel özellikleri hakkında bilgi verildi. Sonra, ikinci bölümde, ülkenin tarihi incelendi. Sonraki bölümde Brezilya'daki uyuşturucu, gıda, yolsuzluk, bulaşıcı hastalık, su ve yoksulluk gibi sorunlar ele alındı. Son bölümde ise Brezilya'nın dış politikası ve Brezilya'nın Çin, ABD ve Türkiye gibi devletlerle ilişkileri analiz edildi.

Anahtar Sözcükler: Brezilya, Güney Amerika, Uyuşturucu, Yolsuzluk, Çin.

---

⁴ Doktora Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, E-Mail: serdarcukur5@gmail.com

2. OTURUM

AVRUPA KOMİSYONU İLERLEME RAPORLARINA GÖRE TÜRKİYE'DE YOLSUZLUK OLGUSU

Ersin KOPUZ⁵

Yolsuzluk, neden ve sonuçları itibariyle çok yönlü bir problem olarak ele alınmaktadır. Tarihsel anlamda yolsuzluğun kökenleri, etki ve tartışmaları geçmişe dayanmaktadır. Yolsuzluk, toplumu çeşitli yönlerden olumsuz etkilemesi nedeniyle üzerinde tartışılan ve çözümlenmeye çalışılan bir olgudur. Yolsuzluk; faaliyet alanı bakımından geniş, işlevi bakımından çok taraflı kabul edilmektedir. Yolsuzluk, ulusal ve uluslararası birçok meseleyi doğrudan etkileyebilmektedir. Bu etkilerin önemli derecede siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel karşılıkları bulunmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşanan ekonomik ve siyasi bunalımlar, 1980 sonrası ortaya çıkan Yeni Kamu Yönetimi yaklaşımının etkisiyle hesap verilebilir ve şeffaf bir yönetim şekli önem kazanmaktadır. Bu anlamda yolsuzluğun tanımlanması, yolsuzlukla mücadele yöntemleri başta olmak üzere devletler ve uluslararası kuruluşlar yolsuzlukları önleme anlamında çeşitli reformlar yapmaktadır. Kamu yararı ilkesi doğrultusunda yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadele edilmesi anlamında uluslararası kuruluşların amaç ve yöntemleri önem kazanmaktadır. Avrupa Birliği başta olmak üzere birçok kuruluş, ekonomik ve siyasi bütünleşme anlamında engellerin kalkması için yolsuzlukla mücadeleye önem vermektedir.

Türkiye'de yolsuzluk, uzun yıllardır var olan ve önlenmeye çalışılan bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de yolsuzluk olgusunun siyasi, ekonomik ve kültürel birçok boyutu vardır. Bu çalışma, Avrupa Komisyonu İlerleme Raporları doğrultusunda Türkiye'de Yolsuzluk Olgusunu inceleyecektir. Bu inceleme, Avrupa Birliği ilkeleri perspektifinde Türkiye'nin yolsuzluğa ilişkin önlemleri ve reformları içermektedir.

Anahtar Kelimeler: AB Komisyonu İlerleme Raporları, Yolsuzluk, Yeni Kamu Yönetimi Yaklaşımı, Yolsuzlukla Mücadele.

⁵ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, E-Mail: ersinkopuz@gmail.com

DEVLET BÜROKRASİSİNİN HANTALLAŞMASI ENGELLENEBİLİR Mİ?

Muammer Gürkan ÖZÜCAN⁶

Günümüzde devletler geçmişe kıyasla herhangi bir insanın hakim olup kontrol edebileceğinin ötesinde bir güce ve nüfusa sahip hale gelmiştir. Bu durum devlet kurumlarını denetlenmesi, yönetilmesi ve verim alınması zor yapılar olarak karşımıza çıkarmaktadır. Nitelikli bir şekilde işleyemeyen kurumlar, devletin varoluş amacı olan adaletin ortaya çıkması hususunda karşımıza çıkan engellerden biri haline gelmektedir.

Biz Etkin ve hızlı çalışabilen bir Devletin sahip olması gereken 3 prensip üzerinde duracağız. Bunlar bütünlük-teklik, parçaların yekpareliği, stabil ve dinamik unsurların dengesi şeklinde karşımıza çıkacaktır.

Bütünlük, bütün devlet organlarının, kurumlarının birbirine senkronize şekilde hareket etmesi, uyum içinde çalışmasıdır. İnternetin ve dijitalleşmenin burada etkisi çok büyük ve vazgeçilemez olacaktır elbette. Her bir kurumun birbiri ile etkileşim içinde olması, birbirinin eylem ve işlemlerinden anlık olarak ve istediği zaman haberdar olabilmesi kurumların ve içlerinde çalışan memurların hareketlerine hız kazandırmakla birlikte, insan kaynaklı sorunları da büyük ölçüde azaltacaktır.

Parçaların yekpareliği prensibi, devletin her bir organının, kurumunun, müdürünün, amir veya memurunun farklı özellikler, yetkiler, çalışma usulleri barındırabilmesine rağmen bir arada bakıldığında aynı amaca hizmet ettiğinin görülmesidir. Bu yönüyle devlet holografik bir imaj gibi hareket etmelidir. Yani devletin her bir atomu kendine özgü niteliklere sahipken bir arada incelendiğinde ortaya çıkardıkları görüntü ve netice bizi adil ve demokratik bir hukuk devletine götürmelidir. Stabil ve dinamik unsurların dengesi ise karşımıza normların katılığı ve yumuşaklığı olarak çıkmaktadır. Devlet normatif anlamda sahip olması gereken esneklik ve katılık dengesine sahip olmadığında, tiranlığa varan uygulamalarla, sulandırılmış bir demokrasiye dönüşen istikrarsızlıklar arasında vatandaşlar ezilmektedir. Bu sunumda yukarıda bahsettiğimiz unsurların açıklamaları ve uygulamalarını değerlendireceğiz.

Anahtar Kelimeler: Bürokrasi, Bütünlük-Teklik, Parçaların Yekpareliği, stabil ve Dinamik Unsurların Dengesi.

⁶ Lisans Mezunu, Yüksek Lisans Adayı, Uludağ Üniversitesi, Hukuk Bölümü,
E-Mail: mgozucan@hotmail.com

SURİYE KAYNAKLI DÜZENSİZ GÖÇ İLE İLGİLİ TÜRKİYE'NİN KURUMSAL YAPILANMASININ ANALİZİ

Kübra ADIGÜZEL⁷

Göç olgusu en basit bir şekilde coğrafi bir yer değiştirme hareketi olarak tanımlansa da aslında sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi ve güvenlik boyutlarıyla toplum yapısını ve ihtiyaçlarını değiştiren çok önemli nüfus hareketleridir. Bu kapsamda 2011 yılında başlayan Suriye İç Savaşı da küresel ve bölgesel düzeydeki politik süreçleri önemli ölçüde etkilemiş, bununla birlikte komşu ülkelere ve Avrupa'ya yönelik büyük ölçekli düzensiz göç hareketlerine neden olmuştur.

Öte yandan Türkiye'nin söz konusu göç hareketlerinden en çok etkilenen ülke olduğu açıktır. Türkiye'de resmi makamların ifade ettiğine göre dört milyona yakın Suriyeli sığınmacıdan söz edilmektedir. Bu düzensiz göç hareketi de Türkiye'nin ekonomik ve sosyal dokusunu olumsuz yönde etkilemekte, giderek de önemli bir güvenlik tehdidine yol açmaktadır. Bu nedenle Türkiye, bahse konu düzensiz göç hareketleri ile mücadele etme konusunda resmi yapılanmalarını etkin hale getirmek amacıyla son yıllarda ciddi gayret içerisine girmiştir.

Bu kapsamda çalışmada, Suriye kaynaklı düzensiz göçü hareketlerinin olumsuz etkileri irdelenmek suretiyle, Türkiye'nin bahse konu göç hareketleri ile mücadele etmek amacıyla tesis ettiği kurumsal yapılandırmaları analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Suriye, Düzensiz Göç Hareketleri.

---

⁷ Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Uluslararası Ekonomi Politikası, E-Mail: kbradiguzel@gmail.com

PKK'NİN SURİYE UZANTISI OLAN PYD/YPG'NİN BÖLGEDEKİ ANALİZİ

Damlanur GÜLER⁸

Türkiye ile en uzun ortak kara sınırına sahip ülkenin Suriye olması ve 2011 yılından bugüne kadar yaşanan olaylar ve iç savaştan dolayı ülkemizde geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli vatandaşlar sebebiyle bölgedeki durumdan en çok etkilenen aktörlerden biri hiç şüphesiz Türkiye'dir. 1975 yılından bugüne kadar hem sınır içi hem de sınır ötesi operasyonlarla terör ile mücadeleye verdiği önem, Türkiye'yi olayları göz ardı edemeyeceği bir konuma yerleştirmiştir.

PYD (Demokratik Birlik Partisi), 2003 yılında PKK (Kürdistan İşçi Partisi) terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın talimatları doğrultusunda Suriye'nin kuzeyinde kurulmuştur. Ancak Arap Baharının da etkisi ile başlayan iç savaşın yoğun olarak yaşandığı 2011-2014 arası, PYD'nin bölgede etkin bir aktör olmasında önemli bir dönemdir. Suriye'deki iç savaş sebebiyle ortaya çıkan siyasi boşluktan PKK terör örgütü de faydalanmış ve talimatlarıyla PYD'nin silahlı uzantısı olan YPG (Halk Savunma Birlikleri) kurulmuştur. Aslında YPG'nin kurulması son dönemde verilen bir karar değildir. 1979'dan 1998'e kadar Suriye'yi bir üs olarak kullanan PKK, zaten Suriye'nin kuzeyinde bir taban oluşturmuştur. DEAŞ (Devlet'ül Irak ve's Şam) terör örgütünün bölgedeki faaliyetlerini durdurma iddiasında bulunan PYD ise alanda etkisini arttırmış ve Suriye'nin kuzey bölgesinin bir kısmını ele geçirmiştir. Türkiye, terör örgütleri tarafından oluşturulan bu güvensizlik ortamı ile bölgeye müdahale etmek zorunda kalmıştır. 2016 yılı Ağustos ayında Fırat Kalkanı Harekâtı, Ocak 2018'de Zeytin Dalı Harekâtı ile Türkiye, PKK, DEAŞ, PYD/YPG terör örgütlerine karşı başarılı operasyonlar düzenlemiştir. Ayrıca çalışmanın Türkiye ile ilgili bölümünde güncel konu olan Barış Pınarı Operasyonundan da bahsedilecektir.

Bu çalışmada PKK'nın Suriye uzantısı olan PYD/YPG terör örgütünün uluslararası arenadaki konumuna, diğer devletlerle ilişkilerine, bölgede gerçekleştirdiği zorunlu göçler ve insanlık suçlarına da yer verilmeye çalışılacaktır. Başta Türkiye olmak üzere ABD, Rusya ve İran gibi devletlerin bölgedeki istikrarı sağlama konusundaki tutumları analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: PYD /YPG/ PKK, Terör Örgütleri, Suriye, Türk Dış Politikası, ABD.

⁸ Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Uluslararası Ekonomi Politikası Anabilim Dalı, E-Mail: damlanurguler@gmail.com

HUKUKA AYKIRI DELİL KAVRAMI VE MADDİ GERÇEĞE ULAŞMA SORUNU

Barış EŞMELİ⁹

Delil, ceza uyuşmazlığının konusu olan olayı temsil eden, olayın mahkeme önünde canlandırılmasına yarayan araçtır. Ceza muhakemesi hukukunda sanık beyanı, tanık beyanı, bilirkişi mütalaası, belgeler ve keşfe konu objeler ve olgular delil olarak kabul edilmektedir. Bu delilleri “beyan delilleri”, “belge delilleri” ve “belirti delilleri” olarak sınıflandırmak mümkündür. Ayrıca deliller kaynağına göre ikiye de ayrılabilir: Kaynağı kişi olan deliller (sanık, tanık ve bilirkişi) ve kaynağı nesne olan deliller (belge ve belirti delilleri).

Ceza muhakemesinde bir husus, her türlü delille ispat edilebilir. Yani “delil serbestisi ilkesi” geçerlidir. Ancak bu serbesti “her şeye rağmen” bir serbesti değildir. Günümüzde kabul gören anlayışa göre ispat faaliyeti yapılırken hukukun genel ilkeleri, insan şeref ve onuru ve yasaların koyduğu sınırlamalara uyulması gerekmektedir. Delil serbestisi ilkesinin kapsamı delillerin gerçekten delil niteliğini haiz olması, yasal olması ve hukuka uygun şekilde elde edilmiş olmasıdır. Delil serbestisinin sınırını ise hukuka aykırı delil oluşturmaktadır. Hukuka aykırı delil; en basit tanımıyla, hukuk normlarına uygun şekilde elde edilmeyen ve ispat vasıtası olarak kullanılmayan delil demektir. Hukuka aykırı delilin “hukuka aykırı delil elde etme yasağı” ve “hukuka aykırı delilleri değerlendirme yasağı” olmak üzere iki boyutu vardır.

Hukuka aykırı delil konusunda iki husus doktrinde tartışılmaktadır: mutlak hukuka aykırılık-nispi hukuka aykırılık ve “zehirli ağacın meyvesi de zehirli olur.” ilkesi. Bu çalışmanın amacı da hukuka aykırı delil kavramının çerçevesini çizip doktrindeki tartışmalara, yüksek mahkeme ve AİHM kararlarına yer verip adaletin tecelli etmesi penceresinden “hukuka aykırılık” kavramı ve “zehirli ağacın meyvesi de zehirli olur.” ilkesini irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: Hukuka aykırılık, Delil Serbestisi, Beyan delilleri, Belge delilleri, Belirti delilleri.

---

⁹ Lisans Mezunu, Yüksek Lisans Adayı, Gazi Üniversitesi, Hukuk Bölümü, E-Mail: b.esmeli48@gmail.com

3. OTURUM

KYBELE İNANCININ PHRYG ASKERİ SİSTEMİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Oğuzhan ALTIN¹⁰

Kadim bir geçmişe sahip olan Anadolu, tarih boyunca çeşitli toplumlara ev sahipliği yapmıştır. Bu toplumlardan biri de MÖ 1. binyılın ilk yarısında bölgede yaşamış olan Phrygler'dir. Farklı ve bir o kadar da özgün bir toplum olan Phrygler, birçok gizemi de bünyelerinde barındırmaktadırlar. Herodotos, Strabon gibi antikçağ yazarlarının da açıkça belirttiği gibi, Thrak kökenli oldukları düşünülen Phryglerin, MÖ 13. yüzyılın sonlarında dalgalar halinde ve belli bir süreçte meydana gelen Ege Göçleri'yle Trakya ve Boğazlar üzerinden Anadolu'ya giriş yaptıkları ve buradan da Anadolu'nun iç kısımlarına doğru ilerledikleri düşünülmektedir. Bu göçlerin de etkisiyle Anadolu'daki ilk siyasi birliği kuran ve yüzyıllar boyunca bölgeye egemen olan Hitit Devleti'nin (MÖ 1650-1200) yıkılmasıyla Anadolu'da başlayan yeni dönemin en önemli aktörlerinden biri de Phrygler olmuştur. Phrygler Anadolu'ya geldikten sonra eski ve yeni kültürlerin bir sentezini yaparak burada özgün bir kültür oluşturmuş ve bu kültürü çok geniş çevreye aktarmışlardır. Bu aktarım unsurlarından birisi de Ana Tanrıça yani Kybele inancıdır. Çok tanrılı bir dini inanca sahip olan Phrygler'de farklı birçok isimle anılan ana tanrıça Kybele o kadar ön plandadır ki, adeta Phrygler ile özdeşleşmiştir. Phrygler onu doğanın ve ülkenin sahibi olacak şekilde benimsemişlerdir. Kybele için kayalara anıtlar oymuşlar, sunaklar yapmışlar ve dikkat çekici dini törenlerle Kybele'ye olan inançlarını göstermişlerdir. MÖ 8. yüzyılda Anadolu'da önemli bir siyasi aktör olan Phrygler için sahip oldukları askeri güç ve sistem hala tam olarak anlaşılabilmiş değildir. Bir kısım antik yazar tarafından savaş sever oldukları, savaşmak için yanıp tutuştukları belirtilirken; bir kısmı tarafından da cesaretsiz, korkak, köle ruhlu ve aynı zamanda da barışsever bir toplum olarak belirtilmişlerdir. Antikçağ yazarları arasındaki bu çelişki çalışmamızın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu çalışmada, Phryglerin askeri yapıları hakkındaki tartışmalara değinilecek, bu savaşçı ruhun zayıflamasındaki ana unsurlardan biri olarak gördüğümüz Kybele inancının etkisi üzerinde durulacaktır. Yaşamın her alanında varlığını hissettiren Kybele inancının, askeri sistem üzerine etki etmemiş olamayacağından hareketle arkeolojik kaynaklar ve yazılı kaynaklar ışığında değerlendirmeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Phryg, Kybele, Askeri Sistem, İnanç.

10 Yüksek Lisans, Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı, E-Mail: oguzhan.altin@outlook.com

BÜYÜK SELÇUKLULARIN FETRET DÖNEMİ VE SONRASI BÂTİNİLERLE MÜCADELE POLİTİKASI

Yasemin ELLİK¹¹

Büyük Selçuklu Devleti'nde Bâtını faaliyetlerinin en yoğun olduğu fetret dönemi ve sonrası, Bâtınilerle mücadele açısından mühim bir zamanı kapsamaktadır. Berkıyaruk'un, ilk başlarda Bâtınilerle uzlaşmacı bir politika izlemesi, taht mücadeleleri ve Haçlı Seferlerinden dolayı Bâtınilerin üzerine fazla gidilememiştir. Ordusunda dahi Bâtıniler bulunan ve Bâtınıliğe eğimli olmakla suçlanan Berkıyaruk, kendisine karşı söylenen ithamlar neticesinde faaliyetlere başlamıştır. Onun zamanında mühim sayıda Bâtını öldürülmüştür. İsfahan'daki ve Bağdat'taki Bâtınilerin yakalanması emredilmiştir. Muhammed Tapar döneminde ise taht mücadelelerinden yararlanan Bâtıniler genişleşmişler, Şâhdiz Kalesi'ni ele geçirmişler ve burayı karargâh olarak kullanmışlardır. İslâm topraklarını Bâtınilerin eziyetlerinden kurtarmayı amaç edinen Muhammed Tapar, Şâhdiz Kalesi'ni Bâtınilerden alarak, İsfahan'ın nizamını bozan Bâtınilerin buradaki faaliyetlerine son vermiştir. Bâtınılere karşı politikasında Alamut hariç önemli ölçüde başarılı olmuştur. Muhammed Tapar'ın vefatından sonra taht kavgalarından dolayı güçlenen Bâtıniler, İsfahan Camii'ni yakmışlar ve Mushafları tahrip etmişlerdir. Bu dönemde mücadeleyi bizzat Sancar değil vezirler yürütse de, Bâtıniler mühim yenilgilere uğratılmışlardır. Kendisine karşı tuzak kurulmasından korkan Sancar ise Bâtınılere karşı uzlaşmacı bir siyaset izlemiştir. Bu yüzden Halife tarafından suçlanmıştır. Fakat fetret dönemi ve sonrasında Selçukluların yaptıkları mücadeleler sayesinde Bâtınılik faaliyetleri, Selçuklu sonrası dönemlerde gücünü yitirmeye başlamıştır. Bu çalışmada, temel kaynaklar ve araştırma eserlerden hareketle, Berkıyaruk, Muhammed Tapar ve Sancar zamanında Bâtınilerle yapılan mücadeleler ve sonuçları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Büyük Selçuklu Devleti, Bâtınılik, Fetret Dönemi, Berkıyaruk, Muhammed Tapar, Sancar.

---

11 Doktora Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortaçağ Tarihi Anabilim Dalı, E-Mail: yaseminellik93@hotmail.com

OSMANLI KURULUŞ DÖNEMİ MEDRESELERİ ÜZERİNDE TÜRKİYE SELÇUKLU MEDRESELERİNİN ETKİSİ

Yusuf Alper GÜLLÜ^{1,2}

Toplumların geleceğini belirleyen en önemli unsurlardan biri eğitimidir. Özellikle milletlerin geleceğine yön veren ve varlıklarını devam ettirecek olan nesli yetiştirmelerinde ana sütunu eğitim oluşturmaktadır. Onun için biz de tarihimizi incelerken, kırılma noktalarını daha net okuyabilmemiz için, eğitim üzerine olan uygulamaları ve işlevlerini mercek altına almamız gerekmektedir. Bu çerçevede çalışmada, Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında Orhan Gazi'nin temellerini attığı medrese sisteminin fikri temellerine ışık tutabilmek amaçlanmıştır.

Çalışma Anadolu'da kurulan Türkiye Selçukluları dönemi medreseleri üzerinde temellendirilerek başlatılmaktadır. Medrese tanımı ve kavramı hakkında bilgi verilerek, sürece bir bağlantı teşkil ettiği için Selçuklu dönemi medreseleri de anlatılacak ve konu medrese eğitimi üzerine etki eden düşünce otoritesi olarak en önde gelen isimlerden biri olan Davud el-Kaysirivi çerçevesinde değerlendirilecektir.

Çalışmanın çok geniş bir zaman aralığı ve birçok farklı konuyu kapsadığı görülse de bu bildiri konu ile ilgili yapılmış küçük çaplı bir araştırma ve analizden ibarettir. Bir makale veya tez hüviyetine bürünmemiştir. Mutlaka daha dar bir kapsamda derinlemesine yapılan özgün çalışmalarla genişletilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Selçukluları, Osmanlı Devleti, Medreseler, Davud el-Kaysirivi.

---

12 Doktora Öğrencisi, T.C. İstanbul Üniversitesi, Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı,
E-Mail: yusufalpergullu@gmail.com

KAZAKLARIN İSLÂMİYET'E GİRİŞ SÜRECİ

*Aidar ZEINELOV*¹³

Bu makalede, Kazak'ların İslamiyet'e giriş süreci ele alınmıştır. Kazakistan'da İslâmîyet'in yayılmasında; Buhara, Hive, Taşkent (Şaş), Kokand gibi Türkistan şehirlerinden gelen Müslüman Türk tüccarların, tasavvuf ehli gönül erlerinin ve Volga Tatarları'nın büyük etkisi olmuştur. İslâmîyet'in Kazakistan'da kabul görmesi ile birlikte Kazak şehirlerinde kültür, ilim, ticaret ve el sanatları alanında hızlı bir gelişme ve değişme meydana gelmiş, camiler, medreseler, dinî eğitim kurumları ülke genelinde inşa edilmeye başlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kazaklar, İslamiyet, Altın Orda Devleti, İdil (Volga) Bulgar Devleti, Semerkand, Buhara.

---

13 Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü, Genel Türk Tarihi,
e-mail: aydohakazakistan@gmail.com

4. OTURUM

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ'NDEKİ MASALLARIN İNCELENMESİ

Cemre URHAN¹⁴

Masal halkın ortak malı olup, ağızdan ağza aktarılarak gelen yeri ve zamanı bilinmeyen olağanüstü veya normal kahramanlara sahip hayal mahsulü sözlü halk edebiyatı ürünüdür.

Masalların ortaya çıkışı tılsımlı mitolojik öykülerin anlatılmasıyla olmuştur. Sonradan masal anlatıcılarıyla yayılmaya başlamıştır. Anlatıcının aktarım şekliyle yeni biçimler kazanarak kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. İnsanoğlunun göçebe yaşam tarzından yerleşik yaşama geçmesiyle insan toplumları göç, mülkiyet kavgası, adaletsizlik, haksızlık ve açlık gibi problemlerinden kaçmak için hayal güçleriyle kendilerine daha adaletli ve huzurlu bir dünya yaratmaya çalışmışlardır. Bu da masalları doğurmuştur. Masallardaki dev, dinazor, ejderha gibi olağanüstü kahramanlar da ilkel toplumların kalıntılarıdır. Masallar önceden uzun kış gecelerinde güzel vakit geçirmek için anlatılırken sonradan çocuklara hayal gücünü geliştirme, iyiliğe özendirme ve iyi ahlaka itme yönüyle daha fazla anlatılmaya başlanmıştır.

Masallar toplumumuzun ahlaki ve kültürel izlerini taşıyıp bu izlerin gelecek nesillere aktarılması bağlamında çok önemlidir. Masallarımız incelendiğinde ortak bir olayın az değişiklikle anlatıldığını yani masalın farklı varyantlarını görürüz. Bu da masallarımızın kulaktan kulağa sosyal aktarımla geldiğini gösterir. Edebiyatımızın değerli dergilerinden Türk Folklor Araştırmaları Dergisi'nin çoğu sayısında farklı yörelerden derlenmiş masallara yer verilmektedir. Bu çalışmada dergideki toplam 189 masalın EB ve AaTh kataloglarındaki tip numaralarına, diğer masallarla varyantlarının tespitine ve masalların formellerine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Masal, Tip, Kültür, Varyant, Formel, Türk Folklor Araştırmaları Dergisi.

---

14 Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, E-mail: cemreurhan@gmail.com

ÇOCUK EĞİTİMİNDE YAŞANAN ÇAĞDAŞ SORUNLAR

Firdevs KOCAOĞLU¹⁵

Toplumumuzda etkili bir bireyin yetiştirilebilmesi için en önemli basamak çocuk gelişimidir. Çocuk gelişimi ve eğitimi; okul öncesi eğitim programı, çocuk ile etkili iletişim kurma, yetersizlik türleri ve çocuk eğitimi ile ilgili gerekli bilgi, beceri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen kutsal bir alandır. Çocuk eğitiminin nerede başladığı ile ilgili çeşitli söylemler yer alsa da temel olarak bakıldığında çocuk eğitimi doğumdan itibaren başlar. Çocuklar dünyaya geldiklerinde her türlü öğrenmeye açıktırlar; izledikleri diziler, oynadıkları oyunlar, yaygınlaşan telefon kullanımı hatta tatil dönemleri bile eğitim ve gelişimleri açısından son derece önemlidir. Öğrenme ihtiyaçları çocukların gelişimini olumlu yönde etkilemektedir ancak çocuk ile iletişimin güçlü kılınması ve sağlanacak eğitimsel sürecin verimli bir şekilde sürdürülmesi gerekir. Kişiliğin temel karakter yapısındaki bebeklik ve çocukluk yıllarının önemi yadsınamazdır. Bebeklik dönemi, okul öncesi dönem, son çocukluk dönemi, ergenlik dönemi gibi dönemlerde çocuk ile olan iletişim ile verilen eğitim son derece önem arz etmektedir. Erikson, kişilik gelişmesinde çocukluk yıllarının önemli olduğunu ama aynı zamanda bireysel gelişimin yaşam boyunca devam eden bir süreç olduğuna savunmuştur. Bireysel gelişiminde sosyal, kültürel ve çevresel etkenlerin öneminden bahsetmiştir. ABD’li siyaset bilimci Fukuyama’ında bir çalışmasında dile getirdiği gibi modern toplumda ailede yaşanan çöküşün çocuk eğitiminde de önemli etkisi olmuştur. Çalışmada yaş, cinsiyet, etnik köken, sosyo-ekonomik durumlara göre farklılık gösteren sosyal medya kullanımı ve çocuklarda plansızlık ve aşırı hareketlilik şeklinde ortaya çıkan dürtülerin kontrol edilmesinde yaşanan güçlükten ileri gelen hiperaktivite bozukluğu olarak nitelendirilen sorunlara ilişkin raporlar incelenecektir.

Bu çalışmanın amacı yer verilecek konuların erken dönemdeki gelişimsel değerlendirmeler, aileye verilecek rehberlik hizmetleri ve bilinçli eğitim duygusu ile birlikte çocuk gelişimini ne ölçüde etkilediğini göstermektir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi, Çocuk Gelişimi, Bireysel Gelişim.

15 Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, E-Mail: firdevs3369@gmail.com

“STRATEJİK PLANLAMA NE DENLİ STRATEJİK?": STRATEJİK PLÂNLANMANIN İLKOKULLARIN PERFORMANSINA ETKİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Nihat GÜMÜŞÇÜ¹⁶

Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda stratejik planlamanın ne derece kurum performansını etkilediğini anlamaktır. Araştırmanın evreni ve örneklemini bir tutularak araştırma için veri seti oluşturacak olan Bursa'nın merkezi sayılan Osmangazi, Nilüfer ve Yıldırım ilçelerindeki kamu ve özel statüdeki 209 ilkokul belirlenmiştir. Ancak ulaşılabilen ve/veya geri dönüş yaparak veri vermeyi kabul eden 151 ilkokuldan toplanan anketlerle veri seti oluşturulmuştur. Bu doğrultuda geri dönüş oranı yaklaşık % 72'dir. Anketler, tez sahibince bizzat ilkokullara gidilerek ilkokulların müdür ve/veya müdür yardımcılarıyla karşılıklı yüz yüze uygulanarak bire bir yapılmıştır. Anket formu, beş bölümden oluşmaktadır. Ankette yer alan soruların cevaplanmasında 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. 151 ilkokuldan toplanan veriler, SPSS paket programına girilmiş ve sırasıyla betimsel istatistikler, Pearson korelasyon analizleri, faktör analizleri ve ardından çoklu regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın verileri ilkokul idarecilerinin beyanlarına dayanmaktadır. Araştırmanın genel bulguları, ilkokullarda yürütülen stratejik plânlama faaliyetlerinin, okul performansının üç boyutu üzerinde de anlamlı etkisinin bulunduğunu, ayrıca kamu ve özel sektör ilkokullarında stratejik plânlama çalışmalarının okul performansına etkileri bağlamında farklılaştığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Planlama, Kurum Performansı, İlköğretim Okulları, Bursa.

---

¹⁶ Yüksek Lisans Mezunlu Doktora Adayı, İstanbul Okan Üniversitesi, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, E-Mail: niager@hotmail.com

SIYASAL İLKE VE İDEOLİJİLERİN SANAT SİLAHI: HALKEVLERİ VE TÜRKİYE'DE TİYATRO ALGISI

Süleyman KIYAR¹⁷

Sanat, tarihten bu yana siyasetin yaşam çemberinin içerisinde yer almaktadır. Kimi zaman sanat siyaseti etkilese de siyasetin sanatı etkileme alanının daha geniş olduğu görülmektedir. İnsanlık tarihi kadar eski olan sanat kavramı, bir o kadar eski olan siyaset kavramıyla günümüzde yaşam realitesinin harmanlanmış birer parçalarını oluşturmaktadır.

Bu çalışmada özellikle cumhuriyetin ilk yıllarında "halkevleri" ile genel anlamda sanatın, dar alanda tiyatronun Türkiye siyasal tarihinde nasıl bir yeri olduğunu incelemekte ve tiyatro ile ideolojik fikirlerin nasıl halka sunulduğu gözler önüne serilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İdeolojik Sanat, Sanat Silahı, Postmodern Sanatsal Savaş, Halkevleri, Tiyatro.

---

17 Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Bölümü,
E-Mail: slmnkiyar21@gmail.com

5. OTURUM

ÖRGÜTLERDE KURUMSAL RİSK YÖNETİMİ UYGULAMA DÜZEYİNİN ÖNCÜLLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Mert Mehmet ŞENER¹⁸

Kurumsal Risk Yönetimi (KRY) yazını, münasip biçimde uygulandığı takdirde, KRY'nin firma performansı üzerinde ne denli müspet etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Ancak örgütlerde KRY uygulanmasının hangi faktörlere bağlı olduğu, örgütlerin neden bu sistemi hayata geçirdiği sorularına cevap bulmuş sadece birkaç çalışma bulunmuştur. Bu bağlamda, Bursa şehrinde ilk 250 şirket arasında yer alan 62 şirketle gerçekleştirilen anket çalışmasının bulguları; örgütlerin cirosunun ve merkezileşme derecesinin artmasının örgütlerin KRY uygulama düzeylerini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Öte yandan; örgütün karlılığı, bağımsız denetim firmalarınca denetlenme durumu ve coğrafi çeşitlenmesinin ise örgütün KRY uygulama düzeyi üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Risk yönetimi, Kurumsal Risk Yönetimi, Kurumsal Risk Yönetimi Öncülleri, Türkiye.

---

¹⁸ Doktora Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, Yönetim Ve Organizasyon Anabilim Dalı, E-Mail: mertmehmetsener@gmail.com

BİR ÖRGÜTSEL PRATİK OLARAK BALANCED SCORECARD'IN BURSA'DA YERLEŞİK OTOMOTİV İMALAT İŞLETMELERİNDE YAYILIMI: KURUMSAL TEORİ TEMELİNDE BİR ANALİZ

Seda KARAKUŞ¹⁹

Sevil ÖZTÜRK²⁰

Bu araştırmanın amacı, Kurumsal Teori çerçevesinde, bir örgütsel pratik olarak Balanced ScoreCard'ın (BSC) Bursa'daki yerleşik Otomotiv İmalat İşletmelerinde yayılımını analiz etmektir. Bununla birlikte kurumsal eşbiçimciliğin normatif, zorlayıcı ve bilişsel mekanizmaları açıklanmıştır. BSC'nin hangi mekanizmalar aracılığıyla yayıldığını anlamak için Bursa'daki otomotiv imalat işletmeleri ile yüz yüze mülakatlar yapılmıştır. Bununla birlikte yayılımın kaynağını ortaya koymak için danışmanlık hizmeti veren firmalar, ders olarak okutulan üniversiteler ve lisansüstü düzeydeki tezler incelenmiştir. Her bir boyut için öncelikli olarak belirlenen ortak anahtar sözcükler kullanılmıştır ve boyutlar üzerinde yapılan bireysel çalışma esnasında boyutun gerektirdiği ilave anahtar kelimeler ile tarama devam etmiştir. Ayrıca haber siteleri, ödüller, STK, popüler yönetim dergileri, konferans ve seminerlerin BSC uygulamasının yayılımına aracılık edip etmediğini öğrenmek için bu mecralar taranmıştır. Elde edilen bulgular kurumsal teori çerçevesinde analiz edilerek, işletmelerin buldukları sektörde meşruiyet kazanabilmek ve hayatta kalabilmek için eşbiçimliliğin regülatif mekanizmaları aracılığıyla sektördeki yaygın örgütsel pratiklerini benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Teori, Kurumsal Karne, Balanced ScoreCard.

---

19 Yüksek Lisans Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü, E-Mail: sedakarakus94@gmail.com

20 Yüksek Lisans Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü, E-Mail: sevilozturk94@gmail.com

HİBRİD VE ELEKTRİKLİ OTOMOBİLLERİN BURSA'DAKİ TAYSAD ÜYESİ FİRMALAR TARAFINDAN FARKINDALIK, YORUMLAMA (ANLAMLANDIRMA) VE BAŞA ÇIKMAK İÇİNGELİŞTİRDİKLERİ STRATEJİLERİN ANALİZİ

Sermin GÜL²¹
Gölnur SELVİ²²
Ufuk SUBAŞI²³
Seda Çağla ERSOY²⁴
Ali KOÇ²⁵

Bursa'da yerleşik olarak faaliyette bulunan TAYSAD üyesi otomotiv yan sanayi firmalarının hibrid ve elektrikli otomobillere yönelik geleceğe dair algıları, kavramsallaştırmaları ve izleyeceği stratejilerin analizlerinin yapılması sonucunda 78 firma bilgisine ulaşılmış. Bunlardan 12 tanesi ile görüşme sağlanmıştır. Görüşülen 12 firmanın da birbirinden farklı stratejiler izlediği tespit edilmiştir. Görüşülen bütün firmalar hibrid ve elektrikli araçların otomobil yan sanayi sektörünü etkileyeceğini düşünüyorlar. Bu 12 firma'dan; 10 firma strateji geliştireceğini, 1 firma olumsuz yönde etkileneceğini ve 1 firma da ileriye dönük olacak şekilde etkileneceğini söyledi.

Anahtar Kelimeler: TAYSAD, Hibrit Otomobil, Elektrikli Otomobil, Bursa.

---

21 Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü, E-Mail: sermingul39@gmail.com

22 Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü, E-Mail: gulnur.selvi617@gmail.com

23 Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü

24 Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü

25 Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü

METAL SEKTÖRÜNDE YALIN ÜRETİM YÖNETİMİ

Fahriye ASA²⁶

Bu araştırmanın amacı, metal sektöründe yalın üretimin nasıl ve nerelerde kullanılabileceği üzerinedir. Günümüzde işletmeler, her geçen gün daha fazla rakiple karşı karşıya kalmaktadırlar. Gelişen teknoloji ile birlikte müşteri istekleri ve ihtiyaçları sürekli değişkenlik göstermektedir. Değişkenlik gösteren istek ve ihtiyaçlar rekabet koşullarının her geçen gün daha da zor olmasına sebep olmuştur. Rekabet ortamında mevcut üretim yöntemiyle hayatta kalmak oldukça zorlaşmış, işletmeler yeni fikir ve yöntemlere ihtiyaç duymuştur. Yalın üretim bu ihtiyaçlar doğrultusunda ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada öncelikli olarak yalın üretimden bahsedilecek ve yalın üretim teknikleri açıklanacaktır. Daha sonra Bursa'daki metal sanayinde faaliyet gösteren işletmede araştırmalar yapılacaktır. Yapılan araştırmalar neticesinde işletmenin ihtiyaç duyduğu yalınlık irdelenecektir. Son olarak işletmenin yalınlık yeteneklerini kazanması ve uygulanması için önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yalın Üretim, Yalın Düşünce, Yalınlık Kavramı, Yalın Üretim Teknikleri, Metal.

---

26 Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü,
E-Mail: fahriyeasa@gmail.com

“SÜRDÜREBİLMEK YA DA SÜRDÜREMEME, İŞTE BÜTÜN MESELE BU”: İŞ SÜREKLİLİĞİ PLANLAMA SÜRECİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ecem ARSLANKEÇECİOĞLU KILIÇ²⁷

Diğer yönetim teknikleri ile mukayese edildiğinde, iş sürekliliği planlamasının görece olarak genç bir çalışma sahası olduğunu söylemek pekala da mümkündür. Bu bağlamda, firmalarda iş sürekliliği planlama sürecine dair pek az şey bilinmektedir. Bu nedenle çalışmanın gayesi Türkiye’de iş sürekliliği planlaması uygulayan firmalarda bu pratiğin nasıl bir süreç üzerinden işletildiğini ve sürecin verimliliğini etkileyen faktörleri idrak etmektir. Bu doğrultuda, iş sürekliliği planlaması uygulaması bulunan 23 firmanın konuyla ilgili yetkilileriyle toplam 496 dakika süren yarı-yapılandırılmış görüşmeler yürütülmüştür. Bulgular iş sürekliliği planlaması için kritik faktörlerin “planlama”, “örgütlenme”, “eşgüdümleme” ve “paydaş yönetimi” olmak üzere dört parçadan oluştuğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş Sürekliliği Planlaması, Planlama, Örgütlenme, Eşgüdümleme, Paydaş Yönetimi.

---

27 Yüksek Lisans Mezunlu, Doktora Adayı, Bursa Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü, E-Mail: ecem_akececioglu@hotmail.com

6. OTURUM

MODERN DÜNYADA İLETİŞİM VE MANİPÜLASYON

Halit YÜKSEK²⁸

Dünyanın varoluşundan bugüne kadar insanoğlu değişen dünya yapısına adapte olabilmek ve dünyada var olan değişimden haberdar olmak için iletişim araçlarına yoğun bir sermaye harcamıştır. İletişim araçlarına geçmişten günümüze kadar iletişim araçlarında sürekli bir evrimleşme süreci yaşanmış ve yaşanmaktadır. Bu evrimleşme günümüzde iletişim araçlarını kolektif algıdan soyutlayıp teokratik bir tekçiliğe evrimleşen bir eğilim süreci yaşamıştır. Örneğin günümüzde globalleşen yeni toplumsal düzeyde her bireyin kendisine ait elektronik bir materyali veya birden fazla sosyal medya hesabı bulunmaktadır. İşte bu çoğulculuk günümüzde bireyi ve toplumu akışkan bir zemin üzerinde birbiri ile korumak istedikleri iletişimi manipülasyon ve grift bir bilgi aktarımına sebebiyet vermektedir. Günümüzdeki bu bilinmezliğin ana nedeni bireyselleşen iletişim algısıdır. Bireyselleşen bu iletişim kaynakları şüphesiz ki globalleşen dünyamızda bireyler tarafından kendi amaçlarına ulaşabilmek için var olan mevcut sisteme karşı manipülasyonlar yaparak kendisine ait bir akışkan zemin açarak varolan yapısal sistemin pasifleştirerek kendisine yarattığı akışkan zeminde manipülasyonlar ile kendisini meşrulaştırmaya çalışır.

Günümüzde iletişim araçlarını aktif olarak kullanan ve manipülasyonlar yaparak oluşturduğu akışkan zeminde bir meşrutiyet oluşturarak var olan toplumsal ve siyasal konjektörü bertaraf etmeye çalışan birden fazla terör örgütleri mevcuttur. Bunların başında DEAŞ, EL NUSRA ve EL KAİDE gibi terör örgütleri gelmektedir. Bu terör örgütleri günümüz iletişim araçlarını en komplike şekilde kullanıp manipülasyonlar yaratarak kendi ideolojisini bireyselleşen sosyal ağlar üzerinden bireylere empoze etmektedir. Bu örgütler ya da illegal yollar kullanan yapılar kendilerini meşrulaştırırken toplum ve birey yapısında infiale neden olmaktadır. Bu çalışmadaki amacımız da dünyamızı bir örümcek ağı gibi sarmalayan iletişim araçlarının illegal yolları seçen bireyler tarafından manipülasyonlar yaratılarak insan psikolojisi ve davranışlarını olumsuz yönde nasıl etkilediğini ele almaktır ve sosyolojik bir ifade biçimi ile analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Manipülasyon, Grift, Materyal, Modern Dünya, Meşrutiyet

28 Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, E-Mail: hyukse13@gmail.com

**BURSA'DA FAALİYETTE BULUNAN YEREL SERMAYELİ
İŞLETMELERİN SOSYAL SORUMLULUK FAALİYETLERİNİ
NEDEN VE NASIL BİR SÜREÇ İLE YÖNETTİKLERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA**

*Seda ÇOŞKUN²⁹
Ayşenur GEZGİN³⁰
Pelin SOĞANLI³¹*

Bu çalışmada Bursa'da faaliyette bulunan Yerel sermayeli işletmelerin Sosyal Sorumluluk faaliyetlerine neden zaman ve kaynak ayırdıklarını, nasıl bir süreç içerisinde karar verdiklerini, uyguladıklarını ve değerlendirdiklerini tespit etmektedir. Bu sorulardan hareketle sosyal sorumluluk yazınının kuramsal argümanlarının ülkemiz kontekstindeki geçerliliği analiz edilmiştir. Bu kapsamda Bursa ilinde yer alan 113 kişilik bir örneklemden veri toplanmıştır. Saha çalışmalarından elde edilen verilere göre Yerel sermayeli işletmelerin sosyal sorumluluk projelerini belirlerken göz önünde bulundurdıkları ve önceliklendirdikleri kriterler; toplumsal ihtiyaçlar ve kendi ana faaliyetleri dikkate alınarak projeleri gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Sorumluluk, Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinin Yönetim Süreci, Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinin Uygulama Süreci.

---

29 Yüksek Lisans Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü, E-Mail: sedacskn92@gmail.com

30 Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü, E-Mail: aysenurgezgin@gmail.com

31 Öğrenci, Uludağ Üniversitesi, İşletme, E-Mail: p.soganli@gmail.com

YAPAY ZEKÂ'YI ULUSLARARASI İLİŞKİLERLE ANLAMAK

Ülkü Şeyda SAĞLAM³²

Uluslararası ilişkiler tanımlamaları yapılırken en sık kullanılan kavramlardan bir tanesi “interdisipliner” yani “disiplinler arası” bir bilim dalı olduğu yönündedir. Uluslararası ilişkiler gelişen ve değişen dünyada her geçen gün yeni bir kavramla tanışmakta ve bunlarla ilişki kurmaktadır.

Bugün bu kavramlardan en popüler olanlarından birisi hiç kaçınılmaz Yapay Zeka kavramıdır. Yapay Zeka'yı anlamak için tarihin tozlu sayfalarında ilerlemeye gerek yoktur. Bunun nedeni Yapay Zeka'nın ilk adımının bilgisayar oluşu ve bilgisayarın köklerinin yakın tarihe damgasını vuran 2. Dünya Savaşı'na dayanıyor oluşudur. Tarihteki savaşlardan bahsederken kahramanlık öykülerine alışılmıştır. 1950 yılında Alan Turing “Hesaplama Makineleri ve Zeka” isimli makalesini yayımladığında ya da makalesinde yer alan bilgiler ışığında Alman Enigma şifrelerini çözmeye yarayan bir makine yani bugünün bilgisayarını geliştirdiğinde bu savaş öykülerinin kahramanlarından biri olacağını biliyor muydu tartışılır ama bilinen bir gerçek var ki o da bugünün dünyasında sonu olmayan bir tartışma alanı yarattığıdır.

İnsan eliyle üretilmiş, algoritma üretebilen, dilleri rakamlardan (0 ile 1 arasında) oluşan, otomatik bir sistemden bahsetmek bir uluslararası ilişkiler disiplini ile ilgilenen sosyal bilimci için bir mühendise oranla biraz daha zordur. Bugün Yapay Zeka ülkelerin güvenliği, mühimmat çeşitliliği, halkların iletişimi, sağlık, küresel ısınma gibi dünyanın kaderini belirleyen konulara yeni tanımlamalar getiren bir devlet dışı aktör konumunda yer almaktadır.

Devletin ana aktör olduğu düşüncesi uluslararası ilişkilerde hala ortak kanı olsa da devlet-dışı aktörlerin yarattığı etkinin gücü tartışılmaz bir gerçektir. Yapay Zeka'ya geç kalmak demek yeterince karmaşık olan güvenlik, çatışma, işsizlik, küresel ısınma gibi pek çok sorunun daha derin hala gelmesi demektir. Bu nedenle Yapay Zeka'yı “geleceğin” meselesi olarak algılamayıp, uluslararası ilişkiler disiplinine yeni çalışma alanları yaratmak gerekmektedir. Yapay Zeka'ya geç kalmak demek yeterince karmaşık olan güvenlik,

32 Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Uluslararası Ekonomi Politikaları Anabilim Dalı, E-Mail: ulku.seyda16@gmail.com

çatışma, işsizlik, küresel ısınma gibi pek çok sorunun daha derin hala gelmesi demektir.

Bu çalışma karmaşık tanımlardan ve sistemlerden oluşan Yapay Zeka kavramına bir sosyal bilimci gözüyle bakarak, yapay zekanın uluslararası ilişkilerde kullanılan somut örnekleri vasıtasıyla anlaşılır hale getirmeyi amaçlamıştır. Ön çalışma niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Uluslararası İlişkiler, Devlet, Güvenlik.

YERLİ VE MİLLİ SOSYAL MEDYA KULLANIMI: KEŞİFSEL BİR ARAŞTIRMA

Kadir ÖZDEMİR³³
Ramazan NACAR³⁴

Dünya genelinde internet kullanımının artmasıyla birlikte sanal ortamlarda daha fazla vakit geçirilmeye başlanmıştır. Bu durum sosyal medyanın hızla gelişmesine ve önem kazanmasına neden olmuştur. Sosyal medyanın internetin etkileşimli yapısıyla birlikte daha kolay ve hızlı kullanılabilen sanal platformlar olarak gerek dünya genelinde gerekse de ülkemizde kullanımı giderek artmaktadır. *We Are Social*'ın 2019 yılı raporuna göre 7,7 milyar olan dünya nüfusunun %57'si interneti, %45'i de sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktadır. Aynı rapora göre nüfusu 82,4 milyon olan ülkemizin %72'si interneti, %63'ü de sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktadır. İnternet ve sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte dünya genelinde birçok ülkenin yerlilik konusunda çaba gösterdiği görülmektedir. Örnek olarak, *statista.com*'un yayınladığı "2019 Yılında Dünyada En Çok Kullanılan Sosyal Medya Ağları" raporuna göre Çin'in üretmiş olduğu *WeChat*, *QQ*, *Qzone*, *Sina Weibo* gibi ağlar dünya genelinde en çok kullanılan ilk 10 sosyal medya platformu içerisinde kendine yer bulmuştur. Geçtiğimiz yıllarda ülkemizde de birçok sosyal medya platformu geliştirilmiş ve kullanıma sunulmuştur. Ancak bunların birçoğu neredeyse hiç bilinmeden veya yeterli sayıda kullanıcıya ulaşmadan kapanmıştır. Bu çalışma, ülkemizdeki *yerli ve milli sosyal medya* platformlarının bilinirliğini ölçmeyi ve *yerli ve milli sosyal medya* platformlarının kullanım amaçlarını araştıran keşifsel bir çalışmadır. Araştırma verileri üniversite öğrencilerinden elde edilmiştir. Veriler anket yolu ile çalışmanın konusuyla da uyumlu olacak biçimde online ortamlarda toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre *yerli ve milli sosyal medya* platformlarının bilinirlik ve kullanım düzeylerinin oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, *yerli ve milli sosyal medya* platformlarının gelişiminin sağlanması ve kullanımının arttırılması için çeşitli çalışmalar yapılmalıdır. Araştırma söz konusu tüm bu yönleriyle literatüre katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Sosyal Medya, Yerli ve Milli.

33 Araştırma Görevlisi, Şırnak Üniversitesi, İşletme Bölümü, E-Mail: kadirozdemir@sirnak.edu.tr

34 Doç. Dr, Bursa Teknik Üniversitesi, İşletme Bölümü, E-Mail: ramazan.nacar@btu.edu.tr

BATI TOPLUMLARINDA İSLAMOFOBİ'NİN YAŞANMASINDA MEDYANIN ROLÜ: THE STONE MERCHANT

Selma TEKNİK³⁵

11 Eylül 2001'de ABD' de ikiz kulelere yapılan saldırıyla beraber dünya genelinde bir belirsizlik oluşmuştu. Özellikle medya tarafından dillendirilen bu belirsizlik ve gergin bekleyiş toplumun birçok farklı noktasında dillendirilmiştir. İslam kavramının, toplumsal hareketlerde olumsuz bağlamda kullanılması İslam kavramına karşı negatif tavırların oluşmasına da sebep olmuştur. Bu ontoloji ile üretilen İslamofobi, İslam ve Müslümanlardan korkma, ürkme, dışlanma, güvensizlik olarak ifade edilebilir. Bu süreçten sonra İslamofobi küresel anlamda da bir hız kazanmıştır. Her geçen gün medyadaki etkisi artmış ve özellikle 2000'li yıllardan sonra islamofobi anlayışı geri dönülemez bir sürece girmiştir. 11 Eylül ile beraber hemen hemen bütün Avrupa ülkelerinde, Müslümanlara ve İslam'a karşı olumsuzluklar artmıştır. Bu bağlamda medyada yayınlanan diziler, filmler, çizgi diziler, oyunlar gibi yayınların yapılması sonucundaki İslam ve Müslümanlık hakkında yetersiz bilgiye sahip batı toplumları bu yayınlananlara entegre olmuştur.

Bu çalışmada İslam ve Müslümanları temsilen, islamofobi sorunu ele alınmıştır. Çalışma genelinde örnekleme yapılmıştır. The Stone Merchant film örneğinde de bu çalışmada ki örnektir. Film İslamofobi'nin yoğun olarak gösterildiği ve yaşatıldığı bir olay çerçevesinde ilerlemiştir. İslamofobik yaklaşımın derin izleri bu dizide mevcuttur. Batı değerlerinin ön plana çıkarıldığı ve "iyi" ile özdeşleştirildiği dizide, fiziksel şiddet unsurlarının ön planda tutulduğu ve İslam algısı bağlamında nefret, korku, şiddet gibi unsurlara yer verilmektedir. Örnek üzerinden medyanın islamofobiye zemin hazırlayan en etkin araç olduğunu, olumlu veya olumsuz değişimlerinin olacağını islamofobiada olan maxsimizel ve minimizel değişimler görülebilir.

Anahtar Kelimeler: İslamofobi, Batı, 11 Eylül 2001, The Stone Merchant.

---

35 Muş Alparslan Üniversitesi, Felsefe Bölümü, 4. Sınıf öğrencisi.

7. OTURUM

XIX. YY. SONUNDA ÇARLIK RUSYA MEMURLARIN RAPORLARINDA HİCAZ BÖLGESİ

*Aigul ASLAEVA*³⁶

Bu çalışmada XIX. yy. sonunda Hicaz bölgesinde Çarlık Rusya tarafından görevlendiren memurların raporları incelenmiştir. Mukaddes topraklar olarak bildiğimiz Mekke ve Medine, diğer bir ifadeyle Hicaz bölgesi maddi imkânı olan tüm dünya Müslümanlarının ziyaret etmeleri gereken bir yerdir. Bu mübarek beldeler uzun bir müddet Osmanlı Devleti sınırları içerisinde yer almıştır. Makalede Osmanlı İmparatorluğu'nun o bölgedeki siyasi politikası, kutsal topraklarda olan gündelik yaşam, Rusya Müslümanlarının yerleşimi ve buna benzer sorunlar açıklanmıştır. Sonuç olarak memur raporları gibi belgeler ile sıradan hacı adayları tarafından hac türünde yazılmış seyahat notları arasında bulunan birtakım farklılıklar nedeniyle, Hicaz bölgesinde memurlar tarafından belirlenen, daha açık bir şekilde yansıtılan sorunların çözümüne yönelik yollar belirtildi.

Anahtar Kelimeler: Rusya Müslümanları, Osmanlı Devleti, Çarlık Rusya, Memur raporları.

---

36 Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü, E-Mail: a.aslaeva@bk.ru

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA İSLAMİ PUSULANIN İKİ KUTBU: TASAVVUF VE SELEFİLİK

*Seda KAYA*³⁷

İslam medeniyet felsefesi, teşekkül ettiği günden günümüze kadar farklı yorumlar çerçevesinde inanç biçimleri ortaya koymuştur. Dinin asli kurallarına sıkı bir bağlılık hissedilen İslami doktrin ve onun karşısında daha çok dinin felsefesini ön plana çıkaran ruhani bir düşünüş biçimi, bu farklılaşmaların en uç iki örneği olagelmıştır. Bu iki uç kutup farklı dini segmentlerde kendine yer bulmuş, onların ritüellerine rengini vermiş ve dini bir felsefe oluşturmuşlardır. Hanbeli mezhebinin tasavvufa karşı var olan muhalif doktriner dini tutumu ile başlayan kuralcı taraf, sonraki yüzyıllarda selefilik inancının eklektik bir sarmal içerisinde otoriteleşmesini kolaylaştırmakta ve iki ana akım arasındaki tarihsel gerginliğin çekirdeğini oluşturmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nda XVII. yüzyılda yaşanmış olan Kadızadeliler olayı bu gerginliğin örneklerinden birini teşkil etmektedir. Çalışmada öncelikle sırasıyla Ahmet Bin Hanbel, İbn Teymiyye ve çalışmamız kapsamında son olarak Kadızadelilerin varisi olduğu bu İslami düşünce tarzı ele alınacaktır. Daha sonra çalışmanın odak noktasına Kadızâde Mehmed Efendi ile Abdülmecid Sivâsî arasında vuku bulan tartışmaların konuları oturtulacaktır. Bununla beraber Abdülmecid Sivasî'nin temsilcisi olduğu tasavvuf çevrelerinin ve Kadızâdeliler'in fikrî seviyedeki lideri İbn Teymiyye mektebinden etkilenen Birgivî Mehmed Efendi'den başlayarak ekolün daha sonraki temsilcilerine de bakılacaktır. Böylece bu konuların; tasavvufî düşünce ve uygulamalarla ilgili durumlar, dinî inanışlar ve ibadetlerle ilgili durumlar, içtimaî ve siyasî hayatla ilgili durumlar ve tartışmanın tarafları, Selevî ve Sufî çatışmasının en başından beri ortaya koymuş oldukları karşıt doktriner tutumların birçoğunun değişmeyerek tarihsel düzlemde ilerlediğine işaret edecektir. Araştırmanın seyri kronolojik bir tarihsel arka plana oturtulduğu için çalışmanın kapsamı dışında olmasıyla beraber son olarak Vahhabilik inancına da değinilecektir. Çünkü Vahhabi selefiligi, selevî ekolün yakın tarihte deneyim edilen en kuralcı ve sufi karşıtı segment olması itibarıyla çalışmada gösterilmeye çalışılan karşıt iki görüşün Osmanlı İmparatorluğu'nun son yüzyıllarında da somut bir hal aldığı önemli örneklerdendir. Bu çalışmanın hedefi dönemin Osmanlı kaynaklarına yansıdığı biçimiyle bahsedilen iki zıt inanç biçimini ortaya çıkmış olaylar ile ele almaya ve bunu tarihsel arka plana sadık kalarak gerçekleştirmeye yöneliktir.

Anahtar Kelimeler: Selefilik, Kadızâdeliler, Vahhabilik, Sivasiler.

37 Doktora öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Araştırma Görevlisi,

RUS-HAZAR İLİŞKİLERİ VE ESKİ RUS DEVLETİNİN KURULUŞUNDA HAZARLARIN ROLÜ

Vadim UZBEKOV³⁸

Yuzyıllar boyunca Eski Rus Devleti konar-göçer kabilelerin ve milletlerin baskın olarak yaşadığı bozkır bölgeleri ile sınırlara sahipti. Rusya'nın ve Slav topluluğunun bir bütün olarak oluşumu, zaman zaman göçebe etnik substratlar ve onların bölgesel ve siyasi varlıklarıyla yakın temas halinde gerçekleşmişti. Bu dış politika temaslarında özel yeri, o dönemin "göçebe imparatorluğu" olan, Kiev Rusyası için önemli bir ticaret ortağı ve aynı zamanda tehlikeli bir jeopolitik rakibi konumunda bulunan Hazar Kağanlığı tutuyordu. Bu çalışmamızda arkeolojik materyaller, yazılı kaynaklar ve dilsel veriler üzerinden Kağanlığı'nın Eski Rus devleti'nin kuruluş sürecindeki etkilerini ve Doğu Slav kabileleri ile olan ilişkilerini inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Hazar Kağanlığı, Eski Rus Devleti, Slavlar, Hazarlar.

---

38 Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Tarih Anabilim Dalı, E-Mail: vadimfaritovichuzbekov@gmail.com

PERDENİN ARKASINDA BİR ÖMÜR: HAYALİ UFUK DURMAZ İLE SÖZLÜ TARİH GÖRÜŞMESİ

Ezgi TEKİN³⁹

Hayatımızdaki yeri ve etkisi ile teknoloji, tüketim alışkanlıklarımızı, yaşam biçimimizi ve eğlence anlayışımızı değiştirmektedir. Teknoloji yerine göre geleneksel eğlence anlayışımızı da etkisi altına alabilmektedir. Hacivat Karagöz Gölge Oyunu da geleneksel eğlence kültürümüzün bilinen örneklerinden birisidir. Hacivat Karagöz sadece bir eğlence anlayışı değil aynı zamanda içinde hicvi de barındıran bir sanat dalı ve sözlü tarih kaynağıdır. Geleneksel sanat dalımızda eğlenceli bir dil kullanılarak dönemin ve toplumun eleştirisini yapan iki kişi karakterize edilmiş olup, bu karakterler birbirine zıt oldukları kadar birbirine benzer özellikleri ile de izleyiciyi etkisi altına almıştır. Karagöz; alaylı, kıvrak zekâlı, avam halkı temsil ederken, Hacivat: okumuş (temsillere göre mürekkep yalamış), ukala ve aristokrattır. Hacivat Karagöz temsilleri müzikleri, gösterim şekli (bir perdenin arkasında gösterilmesi), kullanılan dili (tekerlemeler, maniler vd.) ile Geleneksel Türk Sanatları içerisinde mozaik görevi üstlenmektedir. Hacivat Karagöz tarih kitaplarında olmayan ancak halkın benimsediği kültürel motifleri öğrenmemize olanak tanıyan sözlü kaynaklardır. Hem eğlence kültürünü, hem sözlü kaynakları hem de bir toplumun geleneksel dokusunu ortaya koyması açısından Hacivat Karagöz oyunları kadar bu oyunların sürdürülebilir olması da önemlidir. Bu konuda görevler üstlenen gölge ustalarının(hayalilerin) fark edilişi ve seyirciye ulaşabilmesi de önemlidir. Bugün ülkemizde birçoğu okullu olmak üzere toplam 18 gölge ustası bulunmaktadır. Çalışma kapsamında Hacivat Karagöz oyunlarına ruh veren gölge ustalarından Emekli Devlet Tiyatrosu Sanatçısı, UNIMA Eski Başkanı, Kültür Bakanlığı Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcısı Hayali Ufuk Durmaz ile görüşülmüştür. Görüşme sözlü tarih görüşmesi tekniği ile yapılandırılmış, farklı tarihlerde iki kez Hayali Ufuk Durmaz ile görüşülmüştür. Yapılan görüşmelerde, söz konusu oyunun değeri ve temsilindeki incelikler öğrenilmiş, Hacivat Karagöz oyununa olan ilgide bir kırılmanın ve dönüşümün yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk El Sanatları, Zanaat, Karagöz ile Hacivat, Orta Oyunu, Hayâlî.

39 Lisans Öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, E-Mail: ezgi.tekin2@gmail.com

8. OTURUM

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE YAŞAM DOYUMUNUN YORDAYICISI OLARAK OTANTİKLİK

Ayşenur ŞALLI⁴⁰

Psikoloji içinde oldukça önemli bir yeri olan özgünlük kavramının geçmişi eski Yunan felsefesine kadar takip edilebilir. Bireyin özgünlüğüne yönelik “kendi özündeki gerçeklik” “kendini tanıma” gibi tanımlar yapılmıştır. Otantiklik, varoluşçu insanıl ve psikodinamik birçok yaklaşımın üzerinde durduğu temel kavramlarından birisidir. Yaşam doyumu, bir bireyin yaşamını anlama ve geleceğiyle ilgili düşünme şeklidir. Yaşam doyumu denildiğinde hayata dair genel bir doyum anlaşılmalıdır.

Birey, ancak kendisini özerk şekilde ifade ettiğinde ve temel psikolojik ihtiyaçları karşılandığında otantik olabilir. Horney ve Fromm, bireyin ancak başkalarına boyun eğmediğinde ve içinden geldiği gibi özgür olduğunda otantik olabileceğini ve psikopatolojiden uzaklaşacağını belirtmektedirler.

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin otantiklik düzeyleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını araştırmaktır. Araştırma “Üniversite öğrencilerinin otantiklik düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? Üniversite öğrencilerinde otantiklik düzeyleri yaşam doyumu düzeylerini anlamlı biçimde yordamakta mıdır?” sorularına yanıt aramaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Otantiklik, Yaşam Doyumu.

---

40 Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü,
E-Mail: ayenue6@gmail.com

YAKIN İLİŞKİLERDE GEÇİŞKEN BELLEK

Hatice SERPEN BIYIKLIOĞLU⁴¹

Sosyal psikolog Wagner (1986), grup ruhunu incelediği güncel bir analiz raporunda, iyi yapılandırılmış, samimi ilişkilerin bulunduğu gruplarda üyeler arasında bir geçişken bellek sisteminin geliştiğini vurgulamıştır. Grup içerisinde kişiler bir olayla ya da bir bilgiyle birlikte karşılaşır, bu durumu birlikte deneyimler, bu bilgiyi ya da deneyimi belleklerine birlikte kodlar ve belleklerinden birlikte geri getirirler. Wagner'e göre, grubu oluşturan bu kişiler, hatırlarken birbirlerine yardımcı olacakları için birlikte hatırladıkları durumda bireysel hatırlama performanslarına kıyasla daha fazla ayrıntı hatırlayacaklardır. Bu kişiler arası, bellekte kolaylık sağlayan sistem, Geçişken Bellek (Transactive Memory) olarak adlandırılmıştır. Wagner'in geçişken bellek sistemi teorisi, bilişsel psikoloji, eğitim psikolojisi, yönetim, iletişim bilimi, bilişsel bilimler ve daha birçok alanda ilgi görmüş ve çalışılmıştır. Geçişken bellek sistemi, özellikle yakın ilişkili bireylerin oluşturduğu gruplar (evli bireylerin ve yakın arkadaşlar) içerisinde ve örgütsel çalışmalarda çalışma grupları ve takımları içerisinde incelenmiştir. Mevcut çalışmada yakın ilişkili kişiler arasındaki geçişken bellek sistemi üzerinde durulacaktır. Yakın ilişki içerisinde gelişen geçişken bellek sistemini araştıran çalışmalardan bazıları, yakın arkadaşlar arasındaki ilişkileri incelerken; diğerleri ise evli çiftler arasındaki ilişkileri incelemiştir. Örneğin Dixon ve Gould yaptıkları çalışmada evli çiftlerin bellek performansını, birbiriyle daha önce tanışmamış ikililerin bellek performansı ile karşılaştırmıştır. Sonuçlar, birlikte hatırlama görevlerinde evli çiftlerin, birbirine yabancı ikililere göre daha yüksek bir bellek performansı sergilediğini göstermiştir. Andersson ve Rönberg yaptıkları çalışmada bir birlikte hatırlama görevinde birbiri ile yakın arkadaş olan ikililerin bellek performanslarıyla birbirini tanımayan ikililerin bellek performanslarını karşılaştırmış ve yakın arkadaşların bellek performanslarının birbirini tanımayan ikililerin bellek performansına kıyasla daha iyi olduğunu göstermiştir. Bu çalışmalar yakın ilişkili kişiler arasındaki tanışıklığın, samimiyetin ve paylaşılan deneyimlerin de etkisiyle aralarında geçişken bellek sisteminin geliştiğini kanıtlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Geçişken Bellek, Grup Üyeleri, Sosyal Gruplar, Hatırlatma.

41 Yüksek Lisans Öğrencisi, Araştırma Görevlisi, Uludağ Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, E-Mail: haticeserpen44@gmail.com

BAĞIMLILIK İLE MÜCADELEYE AKADEMİK BİR MODEL ÖNERİSİ: DİSİPLİNLERARASI BAĞIMLILIK ANABİLİM DALI

Seher ATEŞ⁴²

Bağımlılık kısaca; çeşitli zararlara neden olmasına rağmen kimyasal, ilaç, madde tüketimini veya herhangi bir aktivite gerçekleştirilmeyi bırakmakta psikolojik ve fiziksel olarak yetersiz kalma olarak tanımlanabilir. Bağımlılık türleri ve “bağımlı” nüfusunun dünya genelinde yükselen bir ivme gösterdiği saptanmaktadır. Türkiye, alanda, ne yazık ki bu saptamaya paralel bir tablo çizmektedir.

Bağımlı nüfusundaki artışın ve bu artışa yönelik meydana gelen çeşitli sorunların karşısında gidişatı önlemeye, engellemeye yönelik ve mevcut durumu sağlıklı kılama hedefli çalışmalardan söz edilebilir. Sivil toplum, akademi, yerel yönetimler, ulusal ve uluslararası politikalar vs. aracılığıyla yürütülen bu çalışmaların barındırdıkları özveri ve başarılar gözardı edilmemekle birlikte; olumsuz gidişatla başedebilirliğin artırılması noktasında, işlevsellik denetimi, dinamik destek, değişim ve gelişime duyulan ihtiyaç önem arz etmektedir.

Beşeri fonksiyonlara doğrudan darbe niteliği taşıyan bağımlılık sorunu; politik, sosyal, ekonomik, medikal ve güvenlik başta olmak üzere sıralanabilecek birçok yapılanmayı bu sorunla mücadeleye, çözüm arayışında bulunmaya sevk etmiştir.

Kapsamlı literatür taraması temelli bu çalışmada, bağımlılık sorunuyla mücadelede gerçekleştirilecek olan akademik çalışmaların, Disiplinlerarası Bağımlılık Anabilim Dalı olarak programlanabilecek bir alanda çok daha kapsamlı ve daha etkin olabileceği fikri ileri sürülmüştür. Bağımlılık, bağımlılıkla mücadelede akademinin rolü ve disiplinlerarası yaklaşım incelenip önerilen Anabilim Dalı modeli detaylı olarak açıklanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bağımlılık, Disiplinlerarası Yaklaşım, Disiplinlerarası Bağımlılık.

---

42 Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Uluslararası Ekonomi Politikaları Anabilim Dalı, E-Mail: seherates42@gmail.com

FATURAYA, FİŞE, MÜŞTERİYE: MUŞ İL MERKEZİNDE ÇALIŞAN KASİYERLER ÜZERİNE BİR SAHA ÇALIŞMASI

Muhammed Veysel DURCEYLAN,⁴³
Vesif ADANIR⁴⁴

Günümüzde sürekli eleman ihtiyacına gereksinim duyan marketler, toplumun alışveriş ihtiyacını karşılamak için belirli aralıklarla kasiyer alımını gerçekleştirirler. Bireylerin bu işi tercih etmelerinde ki önemli etkenler arasında, yeni mezun olmaları, kendi alanında iş bulamamaları yada uzun süre işsizlik sıkıntısı yaşamalarıdır. Çalışmanın ana konusu olarak marketlerin tercih edilmelerindeki sebeplerden en önemlilerinden biride kasiyerlerin, müşterilere karşı tutum ve davranışları üzerine yapılan gözlemlerdir. Marketlerde yeni işe başlayan kasiyerlerin ilk zamanlarda güler yüzlü bir şekilde müşterilerle diyaloga geçmesi söz konusuysen belirli bir süre sonunda bu işte çalışan bireylerin, müşteriyle ilişkilerinin daha sorunlu olduğu gözlemlenmiştir. İşin doğası gereği yabancılaşan kasiyerler, satış sürecinde neredeyse müşteri ile hiçbir diyaloga girmeyerek ve daha da önemlisi müşterilerin yüzüne bakmadan hesap sürecini tamamlamaktadır.

Bu çalışma da, Türkiye de yakın zamanda yaygınlaşan, yüksek bir kitleye hitap eden kurumsal ve yerel firmaların beraberinde getirmiş olduğu iş olanaklarının ülkemiz vatandaşlarına sağlamış olduğu yararlar ve yeni bir meslek olarak ortaya çıkan kasiyerlik üzerinedir. Aynı zamanda bu çalışmada Muş'taki çeşitli yerel ve kurumsal firmalarla yaptığımız araştırmalar sonucu kasiyerler, müşteriler ve yöneticiler arasındaki ilişkiyi inceleyip, bu toplumsal yargıyı belirli bir istatistiksel düzen içerisinde sunulacaktır. Çalışmamızda Muş'taki alışveriş merkezleri ve marketlerde yapılan mülakatlar ve derinlemesine görüşmeler sonucu elde ettiğimiz verileri nitel çözümleme yöntemi ile sosyolojik bir bakış açısıyla analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Fatura, Fiş, Kasiyerler, Muş.

---

43 Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, E-Mail: v.durceylan@gmail.com

44 Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, E-Mail: vesifada789brn@gmail.com

9. OTURUM

WITTGENSTEİNCİ BİR DÜŞÜNCE DENEMESİ: BİR DİL OYUNU İÇİNDE DEMOKRASİ KAVRAMININ KESİNLİĞİ ÜZERİNE DÜŞÜNMEK

Beyza ÖZKAN⁴⁵

Kavramların günümüzde tehlikeli oluşu beraberinde birtakım soru ve sorunları beraberinde getirmektedir. Bu durum son zamanlarda demokrasi kavramı üzerinden kendini göstermekte ve bazı sorunlara sebep olmaktadır. Ülkemizde ve dünyada demokrasi kavramının varlığından sıkça söz edilmekte ancak bu kavramın içi, demokrasiden söz edenler tarafından boşaltılmaktadır. Söz konusu kavram, demokrasi çatısı altında birleşenlere “demokrasi” var diye sunulmakta ancak bu çatı altında bir araya gelenlerin gözünde böyle bir kavramın varlığı şüphe uyandırmaktadır. Demokrasi kavramı söz konusu olduğunda yaşanan bu sorun, söz konusu kavramdan tam olarak emin olamamaktan kaynaklanmaktadır. Bu durum, demokrasi çatısı altında birleşenlerce çeşitli kavram karmaşalarına yol açmaktadır. Wittgenstein’in “Herhangi bir gerçekten emin değilseniz, kelimelerinizin anlamından da emin olamazsınız” sözü, bu bağlam üzerinde düşündürür: Bu bağlamın adı da devlettir. Bu devlet, demokrasiyi uygulayan bir devlet ise söz konusu bu organizasyon içinde bulunanlar, demokrasi kavramını tam anlamıyla bilmeli; ötesinde bu kavramın var edildiği devletin varlığından da emin olmalıdırlar. Aksi takdirde, iktidar ve halk arasında oluşturulan bağlamın adı olan devletin hakikatinden de şüphe duyulacaktır. Bu durumda iktidar ve halkın bir araya gelerek oluşturdukları bağlam olan devlet, bir dil oyunu olarak düşünülmelidir. Devlet, iktidar ve halkın içinde olduğu bir dil oyunu ise, bu dil oyunu nasıl oynanmaktadır? Demokrasi kavramının kesinliği bu dil oyununu nasıl etkilemektedir? Bu çalışma, bir dil oyunu olarak devleti ve oyun içinde yer alan demokrasi kavramı üzerine bir düşünme gerçekleştirmeyi amaçlıyor.

Anahtar Kelimeler: Wittgenstein, Demokrasi, İktidar, Devlet.

---

45 Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Felsefe Anabilim Dalı,
E-Mail: beyzaozkantde@gmail.com

ARAP BAHARININ ETKİSİNDE SAVRULAN MISIR'DA DEVLET EGEMENLİĞİ

Basri KARABOSTAN⁴⁶

Devlet'in doğuşu insanlık tarihi için en önemli gelişme olarak bilinmektedir. Devletlerin var olduğu ilk günden bu yana toplumda en belirleyici otorite olduğu genel bir kabule dayandırılmıştır. Ancak günümüz anlamında modern devlet 16. yüzyılda ortaya çıkmaya başlamıştır. Devlet, belirli bir insan topluluğunun, belirli bir toprak parçası üzerinde egemenlik sağlaması ile oluşan, hukuki kişiliğe sahip ve devamlılık esaslı bir kurum olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere devlet olmak için; ülke denilen bir toprak parçası olması, bu toprak parçası üzerinde yaşayan bir insan topluluğunun olması ve bu toprak parçasının üzerinde yaşayan insanların egemenliğinin olması unsurları bulunmaktadır. Bu unsurları bünyesinde barındırmayan toplumlar devlet sayılamamaktadır. Devletin birinci unsuru olan insan topluluğu hukuki anlamda millet olarak tanımlanmaktadır. Millet birbirlerine birtakım bağlar ile bağlı olan insan topluluğu olarak belirtilmektedir. Devletin ikinci unsuru olan toprak konusu ise hukuki anlamda ülke olarak tanımlanmaktadır. Ülke, milleti içinde barındıran, egemenlik kurulabilen sınırlı bir toprak parçasıdır. Devletin üçüncü unsuru olan iktidar hususu hukukta egemenlik olarak tanımlanmaktadır. Egemenlik, en üstün iktidar anlamına gelir ve bir devletin varlığından bahsedebilmek için insan topluluğunun yani milletin bir ülke üzerinde en üstün iktidara sahip olması gerekmektedir.

18 Aralık 2010 tarihinde başlayan ve bir domino etkisi göstererek Ortadoğu ve Kuzey Afrika coğrafyasında ciddi bir yayılma gösteren Arap Baharının ulusların demokratikleşme ve hak arayışları kapsamında yaşanan iç karışıklıklar ile egemenliklerini kaybettikleri ya da egemenliklerinin bir dönüşüm yaşadığı bilinmektedir. Bu doğrultuda çalışmamızın konusu Arap Baharı olgusunun ve en özede Mısır'ın ülkesel olarak toprak bütünlüğünü tehdit eden unsurları ve egemenliklerinin dönüşümü ile olan ilişkisinin incelenmesi ve uluslar arası ilişkiler kapsamında değerlendirilmesidir. Araştırma sırasında Arap Baharı'nın ortaya çıkış nedenleri ve bu nedenler çerçevesinde Mısır'da yaşanan olaylar ile ilgili değerlendirmeler yapılacaktır. Bu kapsamda Arap Baharı ile ilgili haber yayınları, gazete haberleri, makaleler ve kitaplar çalışmamızın temel tarama alanları olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap Baharı, Ortadoğu, Mısır, Devlet Egemenliği.

46 Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bölge Çalışmaları Anabilim Dalı, E-Mail: karabostanbasri@gmail.com

YEREL YÖNETİMLERİN DENETİMİNDE SON GELİŞMELER

Aydanur KURNAZ⁴⁷

Hukuk devletinin en önemli gereklerinden birini yönetimin tesis ettiği bütün eylem ve işlemlerin yargı denetimine tabi olmasını teşkil etmektedir. Yönetimin yargısal denetiminin amacı yönetimin keyfi davranışlarına karşı önleyici tedbirlerin alınması ve yönetilenlerin haklarının güvence altına alınmasıdır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Sayıştay tek dış denetim organı olarak belirlenmiştir. Denetim; kamu idarelerinin hesap, mali işlem ve faaliyetleri ile iç kontrol sistemlerinin incelenmesi ve kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasının değerlendirilmesidir. Ülke yönetim sistemi bütünlüğü içinde yer alan yerel yönetimler, genel anlamda özerk kuruluşlar olmakla beraber, merkezi yönetimden ne tamamen bağımsız ne de onun hiyerarşik denetimi altındadır. Bunların kuruluş ilke, görev ve yetkileri ile gelir kaynakları yasama organınca belirlenir. Bu bağlamda, ülke yönetiminde birlik ve bütünlüğün sağlanması için tespit edilen ulusal amaç, hedef, ilke ve standartlar çerçevesinde merkezi yönetim, yerel yönetimler üzerinde hukuka uygunluk denetimi yürütür. Yerel yönetimlerin yargısal denetimi ile yerel halk yönetimlerin hukuka aykırı işlem ve eylemlerine karşı korunduğu gibi, yerel yönetimler de merkezi yönetimin yanlış, hatalı veya keyfi hareket ve kararlarına karşı korunmaktadır. Yerel yönetimlerin yargısal denetimi, yerel yönetimlerin iş ve eylemlerinde hukuka uygun hareket etmeye zorlayan, hem kişiler için hem de yerel yönetimler için teminat sağlayan bir denetim şekli olmaktadır. Yerel yönetimlerin denetimi içerik bakımından 'hukuka uygunluk' ve 'yerindelik' denetimi olarak iki kısımda ele alınır. Kural olarak, yargı yerleri hukuka uygunluk denetimi, diğerleri ise hem hukuka uygunluk, hem de yerindelik denetimi yaparlar. Yerel yönetimlerde idari kuruluşlar tarafından ve idari yöntemlerle yapılan idari denetim, yönetimin etkinliğinin iyi ve doğru işlemlerini sağlayan bir çeşit otokontrol mekanizmasıdır. Bu denetim, yerel yönetimlerin karar, eylem, organ ve personeli üzerinde uygulanan hukuka uygunluk ve yerindelik denetimi oluşturur.

Bu çalışmada yerel yönetimlerin nasıl denetlendiği, yönetilenlere karşı hukuksal boyutu, yetki ve görevlerinin sınırlandırıldığı idari ve yargısal açıdan belirtilmek istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Yerel Yönetimlerin Denetimi, Kamu Mali Yönetimi, Yerindelik Denetimi.

⁴⁷ Lisans Öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi,
E-Mail: kurnazaydanur@gmail.com

YERELLEŞMENİN YENİ ÇAĞINDA REFORM ÇALIŞMALARI

Musa DEMİRYÜREK⁴⁸

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de 2000 sonrası yerel yönetimlerde meydana gelen değişiklik ve dönemler arası meydana gelen farklı gelişim projelerini ele alarak yerel yönetimlerde reform konusu ihtiyaçlar ve istekleri belirleyip, çözüm önerileri geliştirmektir. Çalışmada merkezi yönetimden kısmen bağımsız yönetilen Türkiye yerel yönetimlerini ele alarak başlanacak, gelişimleri tarihsel sınıflandırılıp, son olarak 2000 yılı sonrası reform çalışmalarından bahsedilecektir.

Çağdaş Türk yerel yönetim sistemi, başta Anayasa olmak üzere yasal ve yönetsel metinlerle düzenlenmektedir. Temel düzenlemeler Osmanlı Devleti’nin son dönemlerine dayanır. Altı yüz yıldan fazla bir ömre sahip Osmanlı Devleti’nin diğer alanlarda olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti’nin idari yapısında da önemli etkileri olmuştur. Fransız yönetiminden esinlenilmiştir. Tanzimat öncesi yerel yönetim yerel ahaliye bırakılmıştır. Dönemin sosyal ve altyapı hizmetlerinin görülmesinde etkili olmuştur. 2000 yılı sonrası yerel yönetimlerde reformize yol izlemede Avrupa’da önemli adımlar kat edilmesinde yarım asırlık geçmişiyle AB 21. Yüzyılın en önemli ulus-üstü organizasyonu olmuştur. Yakın dönemli yerel yönetimlerde güncel reformlardan örnek verecek olursak büyükşehirlerin problemlerinin ve sıkıntılarının ele alınması ve büyükşehir yasasının da değerlendirilmesi için komisyon kurulması yolunda güncel bir karar çıkmış ve yeniden reform çalışmaları başlamıştır. Özel İhtisas Komisyonları ve Çalışma Gruplarında farklı bakış açıları ile yapılan tartışmalar ve üretilen fikirler, Onuncu Kalkınma Planının hazırlanmasına perspektif sunmuş ve plan metnine girdi sağlamıştır. Sonuç olarak bu çalışmada, Türkiye yerel yönetimi modelinin Osmanlı idare yönetiminden temel alınıp, Avrupa Birliği yerel yönetim idare yönetimiyle sentezlenip melez bir sistem doğurduğu savı, süreç içinde gerçekleşen yeni dönem reform çalışmaları taranarak ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yerelleşme, Yerel Yönetimler, Merkezi Yönetim, Onuncu Kalkınma Planı.

---

48 Lisans Öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi, Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Bölümü, E-Mail: musademiryurek@gmail.com

10. OTURUM

ATAERKİL TOPLUMDA “KADIN OLMAK”

Halime SATAR⁴⁹

Toplumlar sahip oldukları niteliklere göre sınıflara ayrılırlar. Örneğin kapitalist toplumlar, sosyalist toplumlar ya da ilkel toplumlar gibi. Dolayısıyla bizler toplumları yaşayış ve düşünce yapılarından hareketle de sınıflandırılabiliriz. Ataerkil toplum yapısı bu özelliklere sahip olan toplumlardandır. Ataerkil diye tanımlanan toplumlar diğer toplum yapılarından birçok yönden farklı olduğu gibi, kadına yönelik olan algılama biçimi de farklıdır.

Ataerkil toplumda kadın, erkek hegemonyasının yoğun baskısı altında yaşar. Kadının ikinci sınıf insan seviyesinde algılandığı böyle toplumlarda, kadın birçok açıdan tutsak olduğu gibi, birçok şeyden de mahrum bırakılır. Kadının ataerkil toplumda çeşitli sıkıntılarla karşı karşıya kalmasında toplumsal tabakalaşmanın şekli, toplumun kadın cinsiyet algısı, inançsal sebepler ve sosyo-kültürel faktörler gibi nedenleri gösterebiliriz.

Bu çalışmada temel amacımız kadının ataerkil toplumdaki algılanma biçimini ve yaşadığı sıkıntıları irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Ataerkil Toplum, Hegemonya, Cinsiyet, Sosyo-Kültürel Faktörler.

---

49 Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan Üniversitesi, Felsefe Bölümü, E-Mail: satarrezan2121@gmail.com

BASH (Türkiye’de Kadınlara Yönelik Cinsel Taciz ve Şiddetle Mücadele) PROJESİNİN ANKARA İLİNDEKİ KADINLAR AÇISINDAN SÜREÇ VE SONUÇLARININ İNCELENMESİ

Neslihan TÜRKAN⁵⁰

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Barış ve Çatışma Çalışmaları Tezli Yüksek Lisans Öğrencileri tarafından 29 Kasım 2017 tarihinde, “Türkiye’deki Kadınlara yönelik şiddet ve cinsel tacizle mücadele” projesi gerçekleştirilmiştir. Çalışma sosyal medya kampanyasını da kapsamaktadır. Bu çalışmanın amacı, tacize uğrayan ve şiddet gören kadınların bunu dile getirip getiremediğini ve insanların bu durum karşısında nasıl davrandığını tespit edebilmektir. Çalışmada anket, odak grup görüşmesi ve birebir mülakat teknikleri kullanılmıştır. Yapılan anket çalışmasına ilk 48 saat içerisinde 293’ü kadın, 79’u erkek ve 1’i de cinsiyetini belirtmek istemeyen bir kişi olmak üzere toplam 373 kişi katılmıştır. Yapılan anketlerde amaç katılımcıların taciz/şiddet olaylarına nasıl tepkiler verdiklerini ölçebilmek ve bu konudaki davranış biçimlerini tespit edebilmektir. Kadın katılımcıların %87’sinin hayatlarında tacize uğradıkları ortaya çıkmıştır. Bu araştırma sonucunda tacize uğrayan kadınların %82’si tacize uğradığını herkesten gizlemektedir. Tacize/Şiddete uğrayan birini gördüklerinde buna müdahale etmeyeceğini belirten katılımcıların oranı ise %50’dir. Sebep kısmında ise katılımcıların %50’si korktuklarını, %11’i utandıklarını, %27’si müdahale etmek istemediklerini ve %11’i de kendi üzerlerine vazife olmadığı için müdahale etmediklerini belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan tüm katılımcılara Türkiye’de kadına yönelik şiddet ve tacizin bir sorun olup olmadığı sorulmuştur, katılımcıların %100’ü bu soruya evet diyerek cevap vermişlerdir. Odak grup görüşmesi Kadın, erkek ve karışık olmak üzere üç oturumda gerçekleştirilmiştir. Görüşmede amaç “Cinsel taciz ve Kadına Şiddet” kavramlarının taraflar açısından nasıl algılandığını ölçmektir. Çalışmaya katılan katılımcıların kimlikleri kesinlikle gizli kalmış olup, birebir mülakatlar ile görüşülen katılımcıların da yaptığı değerlendirmeler proje kapsamına alınmıştır. Ayrıca tacize/şiddete uğrayıp bunu yargı ortamına taşıyan kadınlar ile de birebir mülakat yapılmış, katılımcılardan bazıları isimlerinin ve yüzünün gizlenmesini “örnek olabilmek için” istemişlerdir. Projenin sonunda sosyal medya, ulusal televizyon kanalları ve radyo kanallarının da yardımıyla 108.886 kişiye ulaşılmıştır. Projenin bu kısmından sonraki odak noktası ise projenin sürdürülebilir olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: BASH, Kadına Yönelik Şiddet ve Taciz, Toplumsal Çatışma.

50 Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Barış Ve Çatışma Çalışmaları Anabilim Dalı, E-Mail: nesliturkkan@gmail.com

MUŞ İLİNDE KENT VE KIR AİLELERDE KIZ ÇOCUĞU OLGUSALLIĞI ÜZERİNE BİR SAHA ÇALIŞMASI: MUŞ MERKEZ VE KARAAĞIL KÖYÜ AİLELERİ ÖRNEĞİ

Özlem YILDIZ⁵¹

Ataerkil aile yapısı erkek egemenliğine dayanan kadının söz hakkının minimum düzeyde tutulduğu, gelenek ve göreneklerin baskın olduğu aile yapısıdır. Modern aile ise erkek kadının eşit olduğu, kadınlara bazı hak ve değer veren aile yapısı olarak tanımlanabilir. Modernleşme ile birlikte kent ailelerinde değişim dönüşüm daha baskın iken kır ailelerinde ise aile düzeni gelenek ve göreneklere dayandırıldığı için bir değişime karşı bir direnç mevcuttur. Modern ailelerde kız çocuklarına aile içinde alınan kararlara dair önemli haklar verilmişken, ataerkil ailelerde hak ve değer için tercihler erkek çocuktan yanadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde toplumsal cinsiyetin en çok hissettirdiği aile yapısı ise ataerkil ailelerdir. Kırdan kente göçlerle yerleşen ataerkil aileler değer ve örf ve adetlerini korumaya çalışırlar, dillendirilen cinsiyet tanımlamaları kadın ve kız çocuğu imgesi üzerinden yürütülür.

Bu çalışmada Muş ilinin Gökyüzü sitesinde ve Muş'a bağlı Bulanık ilçesinin Karaağıl köyünden, toplam 10 kişi ile derinlemesine görüşme mülakat yapılmıştır. Çalışmamızın yöntemi nitel araştırma yöntemidir ve çalışmada merkez - çevre farklılığını ortaya koymak için kız çocuğunun ailedeki konumunu, kız çocuğunun aile içindeki değerini, hak ve özgürlüğünü ataerkil ve modern ailelere göre değişimin ve dönüşümün nasıl ilerlediğini gözlemleyebilmek ve bu durumu sosyolojik bir analiz ile ortaya koymak temel amaçtır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Kadın, Aile, Ataerkil Aile, Muş.

---

51 Lisans Öğrencisi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyoloji bölümü, E-Mail: ozlem21212113@gmail.com

SINIR AŞAN GÖÇLERİN KADIN YAŞAMINDAKİ KISMİ- ÖZGÜRLEŞTİRİCİ ETKİSİ: IRAK TÜRKMENİ KADINLAR ÖRNEĞİ

Tuğba DOĞAN⁵²

Son yıllarda çevre ülkelerde yaşanan siyasi temelli sorunlar, başta Suriye olmak üzere Afganistan ve Irak'tan Türkiye'ye doğru yoğun bir nüfus akışına yol açmaktadır. Irak Türkmenleri de diğer ülke göçmenleri gibi Türkiye'yi hedef ülke olarak seçmişlerdir. 2014 yılı ve sonrasında yoğun olarak Türkiye'ye gelen Irak Türkmenleri bugün, Ankara, Bursa ve İstanbul gibi büyükşehirlerde yaşamaktadırlar. Bu çalışma, Bursa ilinde ikamet eden Irak Türkmenlerine odaklanmaktadır. Çalışmanın temel amacı, son yıllarda ve de bilhassa Suriye eksenli göçler içerisinde çok da görünür olmayan Irak kaynaklı göçleri incelemek, daha özelde ise yeni bir yaşam kurma gayesiyle Türkiye'ye gelen Irak Türkmeni ailelerin ve kadınların yaşamlarını anlamaktır. Bu bağlamda, ilgili göçmen grubundan 16 kişi ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmecilerden 12'si kadın, dördü erkektir. Görüşmecilerin belirlenmesinde kartopu örnekleme uygulanmış, görüşmeler ilgili göçmen gruplarının evlerinde yapılmıştır.

Görüşmelerden elde edilen bulgularda, Irak Türkmenlerinin halen Türkiye'ye gelmekte olduğu, dolayısıyla Türkiye'ye Irak'tan halen göçün devam ettiği görülmüştür. Yaşanan göçler, Irak Türkmenlerinde farklı boyutlarda değişimlere yol açmıştır. Bu değişimlerden biri ve bu çalışmanın da odaklandığı nokta, göçün Irak Türkmeni kadınların üzerinde yarattığı kısmi "özgürleştirici" etkidir. Yaşanan göçlerle Irak Türkmeni kadınların geleneksel "avrat" tanımlamasından sıyrılmaya başlamışlardır. Hanenin ev ekonomisine destek verici (kumaş kesme, iplik sarma, dikiş dikme gibi) bir işte çalışabilecekleri, hane dışı ortamlarda tek başlarına bulunabilecekleri (Pazar alışverişi gibi) ve yeri geldiğinde doğum kontrol uygulamalarına başvurabilecekleri, bu çalışmanın sonucunda ortaya konulmuş başlıca bulgulardır.

Anahtar Kelimeler: Irak Türkmeni Kadınlar, Uluslararası Göçler, Göçmen Ev Ekonomisi, Kadının Özgürleşmesi.

---

52 Lisans Öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, E -Mail: dogantugba04@gmail.com

ATAERKİLLİĞİN SONU: BİLGİ ÇAĞINDA TOPLUMSAL HAREKETLER, AİLE VE CİNSELLİK

Tuğba KARAGÖZ⁵³

Tarihi geçmişe baktığımızda tüm ulusların bir ataerkil düzenden geldiğini görmekteyiz. Kültür ve toplumsal yapı, her ne kadar ataerkil düzenden gelmiş olsa da eskiden var olan bir anaerkil yapıyı da görmezden gelemeyiz. Fakat ataerkil düzen; toplumun, insanlığın her safhasında ön planda olmasıyla kadın kimliğine bir perde çekmeye başlamıştır. Zamanla insan ilişkileri, ataerkilliğin verdiği davranışlardan kaynaklanan egemenlik içgüdüsünün şiddet izlerini taşımaya başlamıştır. İşte tamda bu şiddet izlerinin yoğunlaşmaya başladığı noktada, perde arkasında kalan kadın kimlikleri gün yüzüne çıkmaya başlamıştır. Sanayileşme sonrası, ezilen grupların (işçi sınıfı, kadınlar) toplumsal hareketler olarak var olmasından sonra ekonomi gücüne katılarak başlayan başkaldırı, feminizm hareketleri ile çeşitlendirilerek devam etmektedir. Fakat günümüzde hala modern çağın yapısı, işleyişi, kimliklerin evrilmesi, ataerkil esintisinin farklı tanımlanmış şekli üzerinde durmaktadır. Çalışmamız Manuel Castell'in "Bilgi Çağında Toplumsal Hareketler, Aile ve Cinsellik" makalesini göz önünde bulundurarak ataerkilliğin ve aile kavramının hangi noktaya geldiğini, kadınların nasıl tanımlandığını ve kimliklerin cinselliğe ve aile olgusuna bakış açılarını inceleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Ataerkillik, Toplumsal Hareketler, Kadın Kimlikleri, Cinsellik.

---

53 Yüksek Lisans Öğrencisi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, E-Mail: tubakaragoze@gmail.com

11. OTURUM

TÜRKİYE'DE SINIR ÖTESİ E-TİCARET UYGULAMALARI VE MİKRO İHRACAT

Gülden ÇOLAKOĞLU⁵⁴

Gelişmekte olan bilgi teknolojileri ekonomiye büyük oranda etki etmiş E-Ticaret kavramını ortaya çıkarmıştır. İnternet teknolojilerinin hızla büyümesi Dünya'nın tek bir pazar haline gelmesine neden olmuş, ülkeler arası sınır ve sınırlamaların kalkması ile birlikte rekabet gücü de aynı oranda artmıştır. Sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı mümkün kılmak ve desteklemek için internet teknolojilerinin ve e-ticaretin etkin kullanımı zorunlu hale gelmektedir. Dünya ticaretindeki yeni trendlerin etkisi ile şirketler ürünlerini yurt dışı pazarlara online satış kanalları aracılığıyla ulaştırmaya başlamıştır. E-ticaret sistemlerinin gelişimi, internet ve mobil internet penetrasyonunun artışı, ödeme yöntemleri ve lojistik işlemlerine kadar olan süreçteki artan büyüme ivmesi ile sınır ötesi e-ticaret hızla büyümektedir. Küreselleşmenin getirmiş olduğu artan rekabet koşulları ile şirketler uluslararası pazarlara yönelirken ihracat faaliyetlerini de en etkin şekilde gerçekleştirmek durumunda kalmaktadırlar. Gelişmekte olan ülkeler için ihracatın ekonomik kalkınmanın itici bir gücü olması nedeniyle ülkelerin gelişimi ve güçlenmesi için ihracat stratejilerine verilmesi gereken önem çok daha iyi anlaşılmaktadır.

Dünyada, 400 milyar dolarlık bir hacme ulaşan sınır ötesi e-ticaretin, büyümesine devam ederek 2020 yılında 1 trilyon dolar sınırına yaklaşacağı öngörülmektedir. Türkiye, yurtiçi ve sınır ötesi e-ticarette önemli bir potansiyele sahiptir. Türkiye 2018 ihracatı olan 168,1 milyar dolar ile Cumhuriyet tarihinin rekorunu kırmıştır. Türkiye'nin 2018 yılında mal ihracatında yakaladığı ivmeyi, 2019 yılında da sürdürmesi için ihracatın arttırılması, mevcut pazarlarda payının genişletilmesi, yeni pazarlara erişim olanakları ve ihracat ürün çeşitliliğinin arttırılması büyük önem taşımaktadır. 2019 yılı, dünya ticareti açısından ciddi riskler taşımaktadır bu bağlamda

⁵⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Ekonomi Politikası (Disiplinlerarası) Anabilim Dalı, E-Mail: guldencolakoglu@gmail.com

Türkiye'nin 2019 yılında ihracat hedeflerine ulaşmasında ihracat pazarlarında ki gelişmeler ve ihracat stratejileri önemli olacaktır.

Çalışmamızda ki amaç dijitalleşme ile birlikte Türkiye'de sınır ötesi e-ticaretin gelişimi ve özellikle son yıllarda kat edilen ivmeyi göstermektir. Kamu ve sektör temsilcilerinin sınır ötesi e-ticaret alanında yıl bazında açıklanan istatistikleri ve raporları kullanılmak suretiyle ülkemizde sınır ötesi e-ticaretin mevcut durumu ve gelişiminde ki engeller üzerine analizler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: E-Ticaret, Sınır Ötesi E-Ticaret, E-İhracat, Mikro İhracat.

ÇALIŞMA HAYATINDA KADIN

Gülşah DEMİR⁵⁵

Çalışma yaşamı, toplumsal yaşamın diğer alanlarında da varlık gösterebilmenin temel koşullarından biri olarak değerlendirilmektedir. Nitekim çalışma yaşamı, sağladığı statü, gelir, sosyal ilişkiler, sosyal güvence, sendikal örgütlenme, yönetime katılma gibi olanaklar ile bireylerin toplum içinde yer almaları gereken süreçleri de belirli ölçülerde sunmaktadır. Dünya nüfusunun yaklaşık yarısını kadınların oluşturduğu düşünüldüğünde, kadınların çalışma hayatındaki rolünü ve önemini görmemek mümkün değil. Çalışma yaşamında kadınlar çok önemlidir çünkü kadınların iş gücüne yüksek oranlarda katılmaları kalkınmanın olmazsa olmazıdır. Sürdürülebilir bir kalkınma ancak ekonomik faaliyetlere kadınların da katılımlarıyla gerçekleşebilir.

Kadınlar çalışma yaşamı, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, siyaset ve sivil toplum örgütleri gibi genel olarak toplumsal yaşama katılım sağlayan diğer alanlarda toplumsal cinsiyet veya ayrımcılık temelli çeşitli engellerle karşılaşmaktadırlar. Bu durum bu kesimin bir yandan işgücü piyasalarına, gelir getirici faaliyetlere, eğitim ve öğretim imkânlarına ulaşımında zorluklar yaşamasını getirirken, diğer yandan da toplumsal ve çevresel ağlar ve etkinlikler kurmasında engeller oluşturmaktadır.

İnsanlık tarihinin oluşumunda önemli role sahip olan kadınlar, ataerkil toplumsal düzenin hâkimiyeti ile toplum içindeki sorumluluk alanları aile içi görevlerle kısıtlanmıştır. Çalışan kadınların birincil sorumluluklarının ev ve ailesi olarak görüldüğü ataerkil yapıya sahip ülkemizde, kadınlar iş ve aile yaşamının dengelenmesi sorunu ile karşı karşıya kalmaktadırlar.

Kadınların, ekonomik ve sosyal alanda erkeklere nazaran geride olmalarının farklı sebepleri bulunmaktadır. Öncelikle sosyal yapılardan kaynaklı anlayışlar buna neden olmaktadır. Türkiye’de toplumsal yaşam biçimi büyük ölçüde erkeğin eve gelir getirdiği, tek kazananlı aile modeline dayanmaktadır. Kadının istihdama katılmasıyla çift kazananlı hane modeline geçilmesi, kadınların ev içinde daha çok söz sahibi olma imkânını artırırken, hanenin gelir düzeyini yükseltecek; kadınların, yaratıcılıklarını, becerilerini ve 55 Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Bölümü, E-Mail: gulsahd501@gmail.com

yeteneklerini geliştirecek, yoksulluk riskini azaltacaktır. Özbudun ve diğer akademisyenlerin çalışmalarında değinildiği üzere “kadınlar siyasette, iş dünyasında, dinsel kurumlarda hatta orduda dahi önemli görevlere gelebilirler; erkeklerle rekabet edebilirler”,

Bu çalışmanın amacı T.C. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın verilerine göre işsizlik oranındaki artışın ve toplumsal değerlerde dini yönelim ile kadının çalışma yaşamını daraltmasının sonuçlarını incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Çalışma Yaşamı, Çalışma Yaşamında Kadın, Ataerkil Toplum.

AVRUPA BİRLİĞİ (15) PİYASASINDA TÜRK HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNÜN GRUBEL-LLYOD ENDEKSİ İLE ENDÜSTRİ-İÇİ TİCARET DÜZEYİNİN ÖLÇÜLMESİ

Serdar ÖZÖZEN⁵⁶

Aynı endüstriye ait malların hem ihrac hem de ithal edilmesi olarak tanımlanan Endüstri-içi ticaret Grubel-Llyod endeksi yardımıyla ölçülmektedir. Endüstri-içi ticaret Grubel-Llyod endeksi denklemi şu şekilde formüle edilmektedir:

$$E|TG - L = 1 - \frac{|X_i - M_i|}{(X_i + M_i)}$$

Formülde, G-L; ilgili ülkenin i ürünündeki endüstri-içi ticaret endeks değerini, X_i ; ülkenin i ürünündeki ihracat değerini, M_i ; ülkenin i ürünündeki ithalat değerini göstermektedir. Grubel-Llyod endeksi 0 ile 100 arasında değer almaktadır. Grubel-Llyod endeksi 0 ise bütün ticaretin endüstriler-arası ticaret, Grubel-Llyodendeks 100 ise bütün ticaretin endüstri-içi ticaret şeklinde olduğu anlamına gelmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Türk Hazır Giyim sektörünün AB(15) piyasasında dış ticaret yapısının endüstri-içi ticaret şeklinde mi yoksa endüstriler arası ticaret şeklinde mi olduğunun saptanmasıdır. Bu amaç doğrultusunda 2004-2017 döneminde SITC Rev.3'e göre dört haneli ürün grupları esas alınarak hazır giyim sektörüne ait 37 alt ürün grubu için Grubel-Llyod endeksinden yararlanılmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda SITC 8455, SITC 8461, SITC 8482, SITC 8484 alt sektörlerinde Türkiye ile AB 15 arasında yapılan hazır giyim ihracatının endüstri-içi ticaret şeklinde olduğu geri kalan tüm alt sektörlerin endüstriler arası ticaret yapısına sahip olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hazır Giyim Sektörü, Endüstri-İçi Ticaret, Grubel Lloyd Endeksi.

⁵⁶ Doktora Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, İktisat Anabilim Dalı, E-Mail: 711411004@ogr.uludag.edu.tr

12. OTURUM

ISLAMIC FINANCE: WHAT CONTRIBUTION OF SUKUK TO THE ECONOMIC AND FINANCIAL DEVELOPMENT OF AFRICAN MUSLIM COUNTRIES?

Abdoul MAGUIDOU SAWADOGO⁵⁷

In a multipolar world where development challenges are almost universal, it goes without saying that all countries are looking for ways to cope with economic and social challenges. The issue of the link between finance and growth continues to be heavily debated in research, and the prevailing view is that financial development generally has a positive effect on economic growth.

This article addresses the issue of the economic and social development of African and Muslim countries through the establishment of an economic and financial system that responds to a present and future need for growth. In this context, it is better to turn to new funding models. Islamic finance since its launch in 1975, remains very little developed in Africa and especially the southern part of the heavily Muslim Sahara. Islamic finance, considered as one based on the values of morality and ethics, has been making its first steps in Africa for a few years. This new economic model can help refocus the development challenges faced by Islamic states by setting up a new financial circuit that responds to this new social norm. From this Islamic finance, the sukuk and the new financial model that are products of Islamic finance and that have proven themselves in Asian countries and golf countries can be a considerable asset for the financing of major development projects and a rebalancing of the new economic system.

Keywords: Islamic Finance, African Muslim Countries, Sukuk.

---

57 Phd Candidate, International Institut Of Management in Burkina Faso, Business Management, E-Mail: maguidouok@gmail.com

THE IMPORTANCE OF BUSINESS MANAGEMENT

Ahmad TARABLSI⁵⁸

The world economy has now been united in a single portal as globalisation has allowed businesses to cross national, cultural, and socio-political boundaries. Businesses nowadays had to adapt to the constantly changing world in terms of technology, social norms, and environmental issues. Business survival has been an issue of edging the competition and diversification of business modalities to undermine risks. Business management involves the coordination of several activities in an organization, wherein management skills are needed to accomplish the goals and objectives of the company. Management entails good judgment and fiscal maturity in allocating resources to optimise production at minimal cost, thereby maximising profit.

There are three general roles that a business manager has to contend and balance in running the company. First, they have interpersonal roles as leaders and figureheads of their respective companies. They represent the company to outside clients as liaison and internally performs image-based activities such as ensuring that the workplace relationship among employees remain healthy. The second role of a business manager is the management of information. The informational role of a manager involves monitoring, dissemination, and sending out of information. In big enterprises, the informational role of managers is very vital. They are the ones who ensure that the vision and directions of the company is known to every employee even down to the rank and file level. They have to maintain an open line of communication for constructive feedback mechanisms to continually improve business services.

The most important role of a business manager is the administrative and decision-making role. The decision-making skills of a manager should involve a holistic and inter-disciplinary skill set to adapt to every situation the company faces. A manager should think and act as an entrepreneur, disturbance handler, resource manager, and negotiator all at the same time. In business management, it is vital for a company to adapt itself to the changing world and identify opportunities and niche market in which to operate. It is also prudent

---

⁵⁸ Phd Candidate, Swiss Business School in Dubai Campus, Business Administration, E-Mail: am.trabils@gmail.com

to note that business operations do not run smooth at all times, the manager also needs skills to handle mishaps in the workplace as well as negotiate with trading partners and competitors on certain issues.

Keywords: Business Management, Globalisation, Management of Information, Administrative Role.

RATING INSURANCE COMPANIES BASED ON THE PROBABILITY OF INFORMED TRADING (PIN) OF STOCK EXCHANGE IN TEHRAN STOCK EXCHANGE AND REVIEW OF THE PROCESS OF RETURN AND VOLUME OF TRANSACTIONS WITH THE PIN INSURANCE INDUSTRY

Hamidreza KORDITAMANDANI⁵⁹

This study measure the risk of information asymmetry between market participants in the purchase and sale of active symbols of insurance companies in the stock exchange per trading day by using the probability of informed trading (PIN) models, and rank the insurance companies based on the information asymmetric risk index (1-PIN) and evaluate the calendar-effects and firm-fixed-effects on the index of the asymmetric information risk by using panel data models. The data used include top quotes for buying and selling recorded instantly (milliseconds) and all information of volume, number and price of transactions from opening to closing time of market (8:30 to 12:30) on each trading day from 21/03/2015 to 20/03/ 2017. The results of the research show that: In 2015, among the 8 active symbols (Ma1, Alborz1, MellatH1, Dana1, Asia1, Mellat1, Parsian1 and ParsianH1), the highest value of the index of asymmetry risk related to the Ma1 symbol is 0.86 and the lowest value of index related to the ParsianH1 symbol is 0.72; otherwise, the probability of carrying out conscious transactions for symbols Ma1 and ParsianH1 are 14% and 28% approximately. The hypothesis of firm-fixed-effects is confirmed each year. At the 95% confidence level, the calendar effects such as official holidays and changes in the month and season do not have a significant effect on the PIN index. The probability of informed trading of insurance industry symbols has increased from level 0.3% in 2015 to 16.7% in 2016, and as a result, the asymmetric information risk had been fallen. And the asymmetry of information is one of the factors affecting the volume of transactions and the rate of return on the capital market, which this effect should be investigated. Therefore, with the results of the PIN model, we examined their relationship with the returns and volume of transactions. The results of the study showed that asymmetry of information in general had a positive effect on stock returns, which resulted in the turbulence of stock

---

⁵⁹ Phd Candidate, Sistan and Baluchestan University, Business Management, E-Mail: hamidrezakordi1992@gmail.com

returns also effective. On the other hand, the probability of new and good news (which is a measure of PIN) affects the growth rate of trading volumes, which has had a positive effect on information asymmetry on trading volumes. Finally, the Turbulence of trading volume has a negative effect on information asymmetry.

Keywords: Rating Insurance Companies, Probability of Informed Trading (PIN), Tehran.

THE RELATIONSHIP BETWEEN ISLAM AND SECULARISM

Mohammad EL MASRI⁶⁰

The approach used in this research is the analytical inductive method, referring to the main books talking about this topic, Whether with the Muslim scholars or with the secularists. The topic concentrates on the dialectical relationship between Islam and secularism by studying the nature of "Islam" as a religion, and the secularism as a social and religious transfiguration of the modern European philosophy, and by processing the following topics:

Islam; Nature of Islam as a religion and a set of individual and collective principles and judges revelator by Almighty Allah. The differences between Islam and Shariaa and the big confuse between them by contemporary researchers. Coverage of Shariaa to all the levels of society (judges related to family, individual, economy, war and peace, international relations, inheritance...). Differences between social judgments and individual judgments in Islamic Fiqh, and the impossibility to exempt Islam, as a religion, from social level (collective judges).

Secularism; Development of the meaning of the term "secularism", because the term denoted everything that was not under church ownership, and it ended with a philosophy aimed at separating all that is sacred from public life. Historical and philosophical circumstances which led to the emergence of secularism (revolution against the tyranny of European church). Types and classifications of different secularism (General and partial secularism, and Rigid and soft secularism). The common idea between all types of secularism, which is to separate public life from religion.

After processing the following topics, I will try to answer the following questions: What is the type of relationship between Islam and secularism? and Can they coexist together? The result that I reached in this research that Islam and Secularism are contradictory and they cannot coexist together, because any apply of Secularism will be on the behalf of an equal part of Islam.

Keywords: Islam, Secularism, Shariaa, Social Life.

---

60 Master, Tripoli University, Faculty of Law and Political Science, Comperative Religions and Philosophies, E-Mail: mohammad.massri1981@gmail.com

